

Vesel božič in srečno novo leto 2012

Glasiło Obćine Kanal ob Soći, letnik IX, številka 32, december 2011

MOST

V SREDIŠČU

Bavdaževa hiša
v novi preobleki
5

MEDGENERACIJSKA

Prvo srećanje starejših
v Desklah
15

IZOSTRITEV

80 let skladatelja
Štefana Maurija
20-21

IZ VSEBINE

Župan: proračuni so zasnovani previdno	3
Življenje na Kanalskem Kolovratu	4
Bavdaževa hiša prenovljena	5
Težave s parkiranjem	6
Srečanje ob Soči	8
Praznik KS Kanal	9
Spominska plošča Katarini Marinič	11
Projekt Simbioz@ v Kanalu	12
Prvo srečanje starostnikov +75	15
Izostritev: Skladatelj Štefan Mauri	20
Premiera: Ne me gledat!	22
Srečanje FECC v Kanalu	23
Vrtec v Desklah ima novo igrišče	25
Gnila jabolka ali skok v višino?	27
Še en uspešen bodibilder	28
Plavčan na ekstremnem teku Tor de Geants	31
Karateisti na svetovnem prvenstvu v Maleziji	32
Velika volja do življenja, bolezní navkljub	38
Predavanje o problematiki sežiganja odpadkov	39

Fotografija na naslovnici:
Snežna pokrajina, Cvetrež,
december 2010

Foto: Toni Dugorepec

Darja Skrt, foto: Osební Arhiv

Ko odhaja staro in prihaja novo

Ko z jesenjo nastopijo krajši dnevi, ki se pomikajo v zimski čas, se življenje postopoma umika iz sončnih ulic, travnikov in gozdov v prostore izza štirih sten. Verjetno je zato, ali pa prav zato, to čas najštevilčnejših praznikov in raznovrstnih praznovanj. Začne se z vsemi svetimi in vernimi dušami, ali kot se to danes imenuje dan mrtvih, nadaljuje z martinovanjem, sv. Andrejem in miklavževanjem, nato pa sledi adventni čas in štefanovo. Obdobje se zaključuje z božičem in novim letom, ponekod pa še s svetimi tremi kralji oziroma befano.

To je čas, ko praznujemo in se obdarujemo. To je čas, ko se povezujemo sami s sabo (advent), s predniki (dan mrtvih), bližnjimi in sorodniki (martinovanje, miklavževanje, božič, novo leto) ter poskrbimo za živali (štefanovo).

Na žalost je potrošniška kultura zameglila in razvrednotila pomen praznovanja in obdarovanja. Odnos do tega je popolnoma shizofren, na eni strani obsojanje novih načinov praznovanja in nostalgíčno ter nerealno spogledovanje s preteklimi šegami in navadami, na drugi pa brezglavo in brezsrčno nakupovanje, ki velikokrat nima ne repa ne glave. Kako praznujemo in kako se obdarujemo – sami sebe in druge – nima ene same oblike in načina. Vsak zase v svojem srcu in duši ve, kaj ga dela srečnega, zadovoljnega, prijaznega, toplega, humornega, tolerantnega, sočutnega ... Zato je prav, da se v tem času obdarimo, posvetimo sebi in svojim najbližjim na način, ki je nam prijazen, topel in ustvarjalen. Vzemimo iz preteklosti kar nas bogati in dodajmo to, kar nas sedaj v srcu veseli, pa lahko resnično doživimo čarobni čas, ko odhaja staro in prihaja novo.

Darja Skrt

Naši proračuni so zasnovani previdno

Ne zidamo gradov v oblakih, temveč ostajamo trdno na tleh in ta politika se je v zadnjih treh letih izkazala kot zelo dobra. Proračun je previdno nastavljen tudi za leto 2012.

Lea Širok, foto: Bruno Bizjak

Nekaj investicij je zaključenih, med njimi tudi večnamenski prostor v Avčah. Ena večjih naložb je tudi gradnja vodovoda, kanalizacije in čistilne naprave na Kanalskem Vrhju. Tečejo dela po načrtih?
Gre za milijon evrov vredno naložbo, ki jo sofinancirajo evropski skladi, in teče po načrtih. Ob tej naložbi pa bomo zgradili še sistem za izkoriščanje tehnološke vode preko posebnega voda iz akumulacijskega jezera. Krajanje bodo to vodo uporabljali za pranje strojne mehanizacije, napajanje živine in zalivanje. SENG bo tedensko zagotovil okrog 200 kubičnih metrov vode iz jezera. Gre za sodoben pristop k izkoriščanju vodnih virov ter pomemben korak za razvoj kraja in cele občine.

Kaj pa večnamenska dvorana v Kanalu?

Tu smo se pravilno odločili, da smo razpis za izvajalca za posebno opremo in specifična obrtniška dela po prvem odpiranju ponovili, saj je bila cena ponudbe višja od razpoložljivih sredstev. Izbor izvajalca za ta dela smo nato izpeljali po postopku s pogajanjmi po predhodni objavi in tako prišli do najugodnejšega ponudnika. Pri tem me je motilo, da je neizbrani ponudnik, ki bi mu občina morala odšteti 100.000 evrov več, pritiskal na nekatere vplivne krajanje in poskušal ustvariti vtis, da bo z objektom vse narobe. Našo stisko pa je razumelo tudi Ministrstvo za kmetijstvo, ki je preko razpisa evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja prispevalo slabih 400.000 evrov, in je podaljšalo rok za izvedbo, tako da dela sedaj tečejo normalno. Računamo, da bo dvorana končana do pomladi. Po načrtih pa tečejo tudi dela v Gotski hiši, kjer urejamo sobo **Rika Debenjaka**. Naj ponovno poudarim, da se moramo ob tem zahvaliti njegovemu sinu, dr. **Božidarju Debenjaku**, ki je naši občini podaril slikarjev arhiv, s katerim smo dobili zbirko izjemne kulturne vrednosti. Prav tako pa bi se rad zahvalil tudi stanovalcem Kontrade za njihovo potrpežljivost ob nevšečnostih, ki jih imajo zaradi gradbenih del.

Na zadnji seji občinskega sveta so svetniki soglasno zavrnilo razpravo o predlogu proračuna za leto 2012. Očitajo vam, da se s svetniškimi skupinami premalo dogovarjate in da predlog proračuna ni bil dogovorjen.

Šlo je za prvo branje predloga proračuna, ki ga je občinska uprava kakor običajno pripravila na osnovi podatkov o prihodkih in nujnih odhodkih za šolsko vzgojo, vrtce, socialne transferje... To predstavlja več kot polovico proračunskih sredstev, ki so fiksna. Tu so še investicije v teku, pa tiste, ki so vezane na sredstva iz evropskih skladov, in tako smo že na 80 do 90 odstotkih proračuna. Pričakoval sem, da si bomo na seji sveta vzeli čas - dnevni red ni bil obširen - tako da bi vsak od svetnikov podal pripombe in povedal, katere investicije so zanj pomembnejše. Po razpravi bi dobili konstruktivno oblikovan predlog, ki bi bil nato še 40 dni v javni obravnavi.

Nato bi se sestali s politični strankami, predhodno uskladili želje in tako v drugem branju preprečili veliko število amandmajev. Moj interes namreč ni, da preko amandmajev, z glasovanji merimo moči, temveč da skupaj določimo prednostne investicije. Običajno so svetniki ob prvem branju navedli še za en proračun želja,

dobrih idej in tudi nujnih stvari. Vsakdo pa tudi iz lastnih izkušenj ve, da se je potrebno odločiti, kaj bomo delali najprej - zamenjali okna, streho, uredili dvorišče ali gradili bazen.

Glede na to, da proračun ne bo sprejet do konca leta, nas zanima, kakšne bodo posledice za občinsko upravo.

Nekatere občine sprejmejo proračune šele maja, pa nimajo nobenih težav. Na sredstva bodo morda dlje časa morala čakati društva, saj so razpisni postopki dolgotrajni tudi zaradi možnih pritožb. Tudi zato si vedno želim, da bi proračun sprejeli čim prej. Kljub temu sem prepričan, da bomo proračun v prvem branju potrdili decembra. Pred tem bom sklical sestanek s predstavniki strank, da ugotovimo, kaj je narobe. Proračun pa bomo imeli, ko ga bodo svetniki potrdili. Pri tem morajo tudi oni ravnati odgovorno, torej, ne politično, temveč v dobro občanov.

Svetniki poudarjajo, da tudi sicer premalo sklicujete sestanke svetniških skupin in da pogrešajo dialog.

Običajno sestanke vodijo političnih strank sklicem pred sejo, več pa se mi ne zdi niti potrebno. Vedno pa odgovorim na vsa vprašanja svetnikov, ki se oglašijo osebno, po telefonu ali v moji pisarni. Enak odnos imam do predsednikov krajevnih skupnosti. Kadarkoli se oglašijo, sem jim na voljo. Res bi rad spoznal nekoga, ki je v teh petih letih ostal pred vrati moje pisarne, če sem bil seveda na občini.

Napovedi glede svetovnega gospodarstva niso najboljše. Kriza se bo očitno še poglobila. Bo to vplivalo na življenje na lokalni ravni? Bo v proračunu manj denarja, kje bo potrebno varčevati?

Mi varčujemo že od začetka krize. Naši proračuni so zasnovani previdno. Ne zidamo gradov v oblakih, temveč ostajamo trdno na tleh in ta politika se je v zadnjih treh letih izkazala kot zelo dobra. Proračun je previdno nastavljen tudi za leto 2012. Vanj smo vključili le načrtovane naložbe in tiste, ki so v teku. Čeprav nadzorni odbor meni, da bi se sedaj, ko so gradbena dela cenejša, morali bolj zadolževati, ostajam previden.

Župan Andrej Maffi

Kako bi ocenili iztekajoče se leto z vidika realizacije načrtov?

Z realizacijo sem zadovoljen, bolj smo se bali težav z izvajalci. Vendar smo tu imeli srečno roko in te sreče si želim tudi v letu 2012. Želim si, da bi dobili dobre izvajalce, da bi ti delavcem redno plačevali za opravljeno delo in da bi investicijski krog normalno tekel.

Kje boste preživeli prihajajoče praznike?

Kot običajno, v družinskem krogu. Zavedam se namreč, da imam za družino 363 dni v letu manj časa, kot bi želel. Za praznike ob koncu leta pa so študentje in dijaki doma, tako da so božični in novoletni prazniki pravi čas za to, da se, kljub obveznostim, nekoliko ustavimo in ta čas namenimo tistim, ki nas celo leto podpirajo in nam oprostajo drobne napake, zaradi česar si vsekakor zaslužijo vso mojo pozornost.

Spoštovane občanke, dragi občani!

Pred nami so praznični dnevi, čas ko se poveselimo v družini in s prijatelji.

To je čas za pogled nazaj, kaj vse se je zgodilo v letu, ki odhaja.

To je tudi čas za pogled v naslednje leto, za nove načrte, kako stvari spremeniti na bolje.

Sam sem z letom 2011 zadovoljen, uspelo nam je uresničiti večino zastavljenih ciljev. Imamo željo in voljo, da naredimo tudi leto 2012 čim bolj uspešno.

Vsako ima pravico in dolžnost prispevati svoje znanje za skupno dobro vseh občanov in občanov. Hvala vsem za dobronamerno pomoč v tem letu in se priporočamo za sodelovanje tudi v letu 2012.

Želim vam, da bi božič prinesel miru in razumevanja, novo leto pa nove izzive in uspehe.

Andrej Maffi

Življenje na Kanalskem Kolovratu

Knjiga o življenju na Kanalskem Kolovratu, ki sta jo napisala domačina, oče in sin, Franc in Zoran Jerončič, je izjemno dokumentarno delo, je poudaril tržaški zgodovinar Adrian Pahor na prvi predstavitvi knjige v Ligu, kjer se je zbralo res številno občinstvo z vseh koncev Slovenije.

Lea Širok, foto: Toni Dugorepec

Moderator Slavko Jereb ter avtorja Franc in Zoran Jerončič

Gre namreč za delo, v katerem sta avtorja popisala vasi in zaselke ter hišna imena družin na Kanalskem Kolovratu, kjer je meja po drugi svetovni vojni močno zarezala v življenje Slovencev na obeh bregovih Idrije in tudi zaradi prekinjenih povezav pospešila odseljevanje. Od 73 zaselkov z začetka 20. stoletja jih danes živi le še tretjina. Vendar, ugotavljata avtorja, se življenje v te kraje ponovno vrača.

Delo je v bistvu potovanje v geografske, zgodovinske in predvsem vsakodnevne prostore preteklosti in sedanjosti. Avtorja nas vodita od vasi do vasi, v katerih je leta 1910 živel 1500 prebivalcev, danes pa jih je le še okrog 350. Osemindesetletni **Franc Jerončič** je izjemen pripovedovalec, ki je prispeval večino zgodb, v katerih slikovito in z izjemnim smislom za humor opisuje življenje v krajih od nekdanjega prepisu različnih interesov, konfliktov in prestavljanja meja. Tu sta se srečevali Beneška republika in Avstroogrska, svoje sledi so pustili tudi Napoleon Bonaparte, prva svetovna vojna, raznorodno obdobje fašizma in druga svetovna vojna.

Franc Jerončič poudarja, da na Kanalskem Kolovratu ni bilo nobenega prebivalca, ki bi sodeloval s fašističnimi silami. Kraje, v katerih živi vse od rojstva dobro pozna,

predvsem pa je bil ves čas dejaven oblikovalec življenja v tem prostoru in je, kakor pravi, poznal skoraj vse prebivalce in njihove družine. Spominov se je z leti nabralo toliko, da jih je seveda moral preliti v knjigo. Franc se rad spominja začetkov združenstva po drugi svetovni vojni in predvsem prigode s prvim traktorjem znamke "Steyr". Prav s tem traktorjem, na katerega sta pripela železni voz, sta se s prijateljem nekega dne odpravila po gradbeni material v Anhovo, ki so ga rabili za popravilo enega od mlinov ob Idriji. "Po poti, ki je takrat vodila skozi Kambreško, sva se zaradi hrupa morala večkrat ustaviti in vsakič znova pritrditi vijake. Ko sva prišla v Kanal, pa sem prvič videl 'letečo policijo' v usnjenih uniformah," pripoveduje. Pred kanalskim mostom ju je policist ustavil - Franc je sedel na vozu - in zahteval dokumente. Voznik mu je odgovoril, da ima dokumente, ki jih je pridobil v ameriški vojski. Vendar ti policista niso zanimali. S kleščami sta morala odstraniti registrske tablice in traktor pustiti v Kanalu. In kaj sta naredila potem? "Ko je policist odšel, sva šla po vzporedni cesti skozi Gorenjo vas v Anhovo. Potem pa sva se ponoči s traktorjem vrnila domov," se Franc še danes nasmeje ob spominu na ta dogodek.

Pri zapisovanju mu je pomagal sin **Zoran Jerončič**, ki je

že dve desetletji trener odbojke v Italiji (od tega je bil štiri leta v A1 ligi). Med drugim je popisal in fotografiral vse kraje na Kolovratu. Tudi tiste, od katerih so ostale le še ruševine in jih je prerasel gozd. S pomočjo napotkov domačinov in predvsem opazovanja, je uspel odkriti tudi najmanjše sledove vasi in zaselkov, od katerih je ponekod ostala le še hišna številka z letnico izgradnje, zapisano na kamnu.

Zoran poudarja, da bi se morala država, lokalna skupnost in tudi sami krajanje bolj zavzeti za te kraje: "Tako bi se na Kolovrat lahko ponovno vrnil razvoj, denimo s spodbujanjem turizma."

Posebno poglavje je v knjigi namenjeno uveljavljenim športnikom, med katerimi najdemo številne odbojkarje, pa **Nejca Žnidarčiča**, svetovnega prvaka v spustu na divjih vodah, **Matjaža Markiča**, evropskega prvaka v plavanju, rally voznika **Andreja Jereba** in druge.

Tržaški zgodovinar **Adrian Pahor** je preveril predvsem uvodni del, kjer sta avtorja Kanalski Kolovrat umestila v širši zgodovinski kontekst. Kakor je poudaril na predstavitvi, gre za izjemno dokumentarno delo.

Novogoriška slavistka **Marija Mercina**, ki je delo jezikovno uredila, pa dodaja, da je njegova največja dragocenost prav prikaz ljudi in življenja v tem delu Severne Primorske.

Knjiga Franca in Zorana Jerončiča je zagotovilo, da se spomin o življenjskem vrvežu na Kanalskem Kolovratu ne bo izgubil. Vendar njuno delo s tem še ni zaključeno. Franc namreč že veliko let vsak dan vztrajno piše dnevnik. Za vse zgodbe, ki jih je v njem popisal, je bilo v prvi knjigi premalo prostora, zato lahko pričakujemo, da jih bo z Zoranovo pomočjo povezal v še eno knjižno delo.

Delo je doživelo izjemen odziv javnosti, saj so bile vse dosedanje predstavitve polno obiskane. Čeprav sta v pogovorih z domačini in prebivalci ugotovila, da so nekatere stvari napačno zapisane, Zoran poudarja: "Korenine so tiste, ki mene in ostale prebivalce vlečejo v te kraje. Ko vidim, da ljudje kupujejo knjigo in jo pošiljajo v Avstralijo, Argentino in Kanado, čutim zadoščenje, ki je neprecenljive vrednosti. Sicer pa je zasluga za vse to pet odstotkov moja, petindevetdeset pa tatova."

V Ligu se je zbralo številno občinstvo iz vse Slovenije

Andrej Jereb in oče Matjaža Markiča (desno) čakata na podpis

Bavdaževa hiša v novi preobleki ponos Avč

"To za kraj pomeni novo življenje, upam, da bo mladina znala ceniti in ohranjati to tradicijo," je bila ob odprtju prenovljene večnamenske stavbe sredi Avč zadovoljna Marija Dugar. Za popolnoma obnovljenimi zidovi sta prostore dobila Krajevna skupnost in Prostovoljno gasilsko društvo Avče.

Tekst in foto: Nataša Bucik Ozebek

Gasilci se najbolj veselijo lažjega in hitrejšega izvoza gasilskih vozil v primeru posredovanja ob nesrečah. Lepo urejeni prostori pa bodo namenjeni tudi vsem drugim lokalnim društvom za njihovo dejavnost, prireditve, izobraževanja, gledališke predstave, koncerte in druženja. Trak pred vhodom je na martinovo, praznik domače župnije, ob predsednici domače krajevne skupnosti **Miri Boltar** in predsedniku PGD Avče **Leonu Dugarju**, slovesno prerezal župan **Andrej Maffi**.

Obnova celotne stavbe je občino stala nekaj manj kot 400.000 evrov; po uspešni kandidaturi na razpisu za evropska sredstva v okviru programa razvoja podeželja 2007-2013 ji je uspelo iz evropske malhe pridobiti 150.000 evrov. "Glede na zahtevno obnovo smo resnično veseli končnega rezultata," je ob slovesnosti poudaril župan Andrej Maffi.

"Adaptacija stavbe je bila nujno potrebna, saj je bila zgradba zelo dotrajana in tudi razpokana," pove Mira Boltar. "Z obnovo smo dobili večjo dvorano, pisarno za delovanje krajevne skupnosti in številne druge prostore, ki jih bomo morali postopoma še opremiti," dodaja.

Posebej so novih prostorov veseli gasilci. Leon Dugar izpostavlja mžnost lažjega izvoza vozil in posledično hitrejša ukrepanje gasilcev ob nesrečah, ko šteje vsaka sekunda. "Hkrati pa smo pridobili prostore tudi za nas gasilce. Vedeti moramo, da so gasilstvo predvsem ljudje in šele nato oprema," pravi Dugar. Novi prostori so tako tudi velika motivacija za same gasilce. Skupaj jih je okrog 145, operativnih pa 27, kar je za majhno društvo lepa številka, meni Dugar. Avški gasilci na srečo nimajo veliko intervencij. "Na našem požarnem območju imamo zelo osveščene ljudi. Zavedajo se, da je vodovodno omrežje majhno in je dostop do vode težak," opazuje predsednik gasilcev. Gredo pa zato radi pomagat drugim društvom, ko se znajdejo v stiski.

Novo življenje za Avče

Bavdaževa hiša, kot jo še vedno kličejo domačini, je tako dobila novo vsebino, domačini pa bodo zagotovo ohranjali tudi zgodbe, kako so v njej že pred vojno delovale mlekarna, pošta in trgovina. Leta 1966 je prav v prostorih pošte dobila svoj prvi dom gasilska desetina iz Avč. Ker so se stanovanja v zgornjem nadstropju počasi praznila, so gasilci prostore v začetku 90-ih let prejšnjega stoletja preuredili v dvorano za celo vas. Medtem so se leta

1996 zaprla vrata trgovine, 2003 pa je Bavdaževa hiša zapustila še zadnja stanovalka. Oktobra 2010 so se iz nje začasno izselili tudi gasilci in krajevna skupnost ter se po enoletni obnovi na martinovo vrnili pod svojo streho. Že takoj so v njem dobile svoj prostor tudi domače umetnice. **Boža Bucik** je razstavila svoje akvarele, **Bernarda Skrt** oljne slike, **Vilka Drašček** in **Valentina Dugar** pa nežne čipke.

Problematika parkiranja v Kanalu in Desklah

V zadnjem času sem opazil, da je med prebivalci Deskel veliko hude krvi zaradi parkiranja pod bloki v Ulici Talcev. Kakor je zapisano v zakonu, je pločnik površina namenjena pešcem. Da pa se ne bi držali zgolj napisanega na papirju, se raje preselimo v realni svet na ulice, med ljudi in avtomobile.

Tekst in foto: Erik de Posarelli, medobčinski redar

Dejstvo je, da je v Desklah premalo parkirnih prostorov. Bloki so stari in parkirišče je dovolj le za en avto na stanovanje, nekje pa še to ne. Današnja realnost je pa takšna, da sta na stanovanje vsaj dva avtomobila ali več. „Na placu“ v Desklah je velik parkirni prostor, ki pa je v večernih urah vedno prost, tako da imajo tisti, ki pridejo zvečer in ponoči domov, celoten parkirni prostor „na placu“ prost. Pločniki okoli blokov in kjerkoli drugje, pa morajo biti

prosti in namenjeni le pešcem. V bližini omenjenih blokov je namreč tudi vrtec in otroci morajo sedaj hoditi po cesti, da bi se izognili avtomobilom, ki so parkirani po pločnikih. To je nesprejemljivo. Po drugi strani, pa je v Ulici talcev tudi intervencijska pot, ki mora prav tako biti prosta. Zato bomo v prihodnje poosttrili nadzor nad parkiranjem avtomobilov v omenjeni ulici. V Kanalu so stvari nekoliko drugačne. Največji problem s parkiranjem je namreč na glavnem trgu v središču

Kanala. Zato smo predvideli postavitev količkov na pločnik pred Fontano, na trgu pa bomo uredili modre cone s predvidenim enournim brezplačnim parkiranjem. Prav tako je v sodelovanju s policijo in direkcijo za ceste bil podan predlog za nekaj novih prehodov za pešce, ker so v Kanalu samo trije in to je bistveno premalo za omogočanje varnih poti za pešce in predvsem otroke.

V Kanalu bo modra cona

V Desklah parkirajo na pločnikih

Sončni uri Kanala in Ročinja kažeta točen čas

Sončna ura v Kanalu je iz 15. stoletja in se nahaja na zunanjem kamnitem podpornem stebru gotskega prezbiterija cerkve Marijinega vnebovzetja, v Ročinju pa je na jugozahodni fasadi Doma Valentina Staniča. Obe je obnovil Bojan Fratnar.

Bojan Fratnar, foto: Lora Zimic

Obnovljena sončna ura v Kanalu.

Sončna ura v Kanalu naj bi nastala v letih 1431 do 1439, kar je razvidno iz latinskega napisa „inceptio chori – anno domini m ccc xxx“ na sosednjem stebru. Ura ima dve urni skali, in sicer večjo ob robovih stebra in manjšo polkrožno časovno rožo.

Po videzu klesanja je prvotna, oziroma starejša večja skala. Ta je bila umerjena po pravilno postavljeni senčni palici (gnomu), ki je bila nagnjena tako, da so sončni žarki ob enakonočjih padali pravokotno nanjo, kar je pravilno. Ko so senčno palico kasneje popravljali, so jo postavili pravokotno na steber. Dolga naj bi bila okrog 12 cm. Zaradi te nepravilnosti je sončna ura kazala drugačen čas, kakor prvotna. Zato so na novo vklesali urno skalo, ki je bistveno različna od prvotne, kar je razvidno tudi iz načina klesanja.

Prvotni senčnik gnom je bil pritrjen v kamen na svinec, ki se še nahaja v globini izvrtine. Druga palica je bila vstavljena v železen tulec, ki je še vedno v izvrtini. To palico so odžagali ali odbrusili, vendar ni znano, kdaj naj bi se to zgodilo. Ostanek tega senčnika smo uporabili za pritrditev novega gnom, ki je postavljen pod enakim

kotom, kot je bila prva senčna palica, tako da je sončna ura sedaj ponovno pravilno umerjena, kakor je bila prvotna stara ura.

Sončna ura v Ročinju je delo avtorja, ki je naslikal tudi dve sončni uri na Stari kaplaniji v Kobaridu in tri ure na župnijski cerkvi v Cerknem. Vse te ure so nastale med letoma 1720 in 1730. Ura v Ročinju nosi letnico 1726. Leta 2010 je ZVKD Nova Gorica ob prenovi doma Valentina Staniča obnovil tudi poslikavo sončne ure. Vendar je z astronomskega vidika pri obnovi prišlo do napake, saj je vrisana črta za dvanajsto uro na nepravilnem mestu, oziroma je sploh ne bi smelo biti. Sončna ura tako kaže sončni čas od ene ure popoldan pa do zahoda sonca. Poleg ur lahko na njej odčitamo tudi gibanje sonca preko leta. Srednja ravna črta označuje enakonočji, zgornja črta zimski sončev obrat, spodnja pa poletnega. Ker je sončna ura na jugozahodni fasadi, kaže ure z dolžino sence in ne tako kot v Kanalu, s kotom sence. Ta drugačen način je posebnost zgoraj omenjenega avtorja in je tudi posebnost tega soškega dela Slovenije. Palica je po prvotnem načinu pritrjena na svinec.

Občinski svetniki pogrešajo usklajevanje

Na novembrski seji so občinski svetniki zavrnil razpravo o predlogu proračuna, ker župan dokumenta predhodno ni uskladal s svetniškimi skupinami. Kanalska občina tako decembra še ne bo imela potrjenega proračuna za leto 2012, tako da bodo v začetku leta veljala pravila začasnega financiranja občine.

Lea Širok, foto: Toni Dugorepec

Točko dnevnega reda o predlogu proračuna za leto 2012 so zavrnili skorajda soglasno, s petnajstimi glasovi od sedemnajstih, kar pomeni, da so proti razpravi glasovali tudi svetniki SLS, ki ji pripada župan **Andrej Maffi**. Očitajo mu, da predloga predhodno ni uskladal s svetniškimi skupinami, čeprav so se ob nastopu novega mandata dogovorili drugače. Pa tudi sicer, naj bi se z njimi premalo dogovarjal o pomembnih odločitvah. Daljšo razpravo so namenili odkupu parcele ob deskljanskem zdravstvenem domu, ki bi jo lastnik prodal za okrog 100.000 evrov, uradni cenilec pa jo je ovrednotil na 60.000 evrov. Po mnenju kanalskih svetnikov je znesek previsok in je potrebno razmisliti, ali je ta odkup za kanalsko občino nujen. Strinjali pa so se, da gre za lokacijo, ki bi jo lahko koristno uporabili. Župana so zato pooblastili, naj se dogovori za novo, sprejemljivejšo ceno.

Občinski svet je razpravljal tudi o ponudbi za odkup prostorov nekdanjega obrata Cicibana v Kalu nad Kanalom, saj ga je lastnik pripravljen prodati za 25.000 evrov. Kljub temu so svetniki sklenili, da si bo odbor za nepremičnine objekt najprej ogledal in ugotovil, ali ga občina potrebuje, na naslednji seji pa se bodo odločili o morebitnem nakupu.

V prvem branju so svetniki po dokaj razgreti razpravi o prepočasnem razvoju turizma v občini potrdili odlok o turističnem vodenju, ki med drugim določa vsebino te dejavnosti, pogoje za njeno izvajanje in vpeljuje register turističnih vodnikov za našo občino ter za turistično območje Smaragdna pot. Odlok bo usklajen z evropsko zakonodajo. Ta namreč določa, da je vodenje potrebno dopustiti tudi državljanom iz članic Evropske skupnosti, ki imajo ustrezno nacionalno licenco. Občinski odlok bo tudi podlaga za pripravo regijskega odloka, ki ga je na Svetu regije decembra 2010 podprlo vseh 13 severnoprimerjskih občin. Razpravo o odloku pa so svetniki razširili še na splošno razpravo o turizmu.

Milenka Pavlin (SD) je menila, da kanalska občina ni dovolj prisotna na prireditvah v okviru Smaragdne poti in da občanov ne spodbuja dovolj, da bi se začeli ukvarjati s turizmom. Podžupan **Ivan Humar** (Nsi) je poudaril, da je program za izobraževanje turističnih vodičev nujno potreben in da bi ga morali pripraviti v sodelovanju s stroko. **Slavko Jereb** (Nsi) je dodal, da bo morala občina izdelati strategijo razvoja turizma, s katero bomo turiste zadržali dlje časa kot sedaj, ko za večino obiskovalcev beležimo eno do dve nočitvi, po drugih občinah pa imajo nočitev po več deset

Kako zadržati turiste v naši občini?

tisoč. V občini bi po njegovem morali bolje izkoristiti okrog 100 ležišč in osem sobodajalcev, slednji pa bi sobe morali oddajati turistom in ne delavcem, kakor se ponekod dogaja. **Mira Bandelj** (SD) je med drugim predlagala, naj župan ustanovi komisijo za turizem, ki bo skrbela, da bo občina bolj prisotna na prireditvah in sejnih. **Nika Testen**, strokovna sodelavka v TIC-u, je pojasnila, da se naša občina težko primerja z drugimi, ki imajo močno razvito zasebno pobudo in ponudbo, pri nas pa je glavni pobudnik še vedno le občina. Slednja med drugim v okviru TICa pripravlja tudi motivacijske delavnice za sobodajalce.

Občinski svet je nato sprejel še sklep, da bo občina izpeljala prenovu lokala v Kulturnem domu v Desklah, ga ustrezno opremila in oddala v najem. Pred tem bodo tudi v sodelovanju s krajani dorekli, katere vsebine bi bile zanj najprimernejše. **Klemen Stanič** (LDS) je predlagal, da bi v njem uredili knjižnico z manjšo kavarno. Župan pa je dodal, da bi tam lahko imel prostor tudi dnevni center za starejše.

Veliko je bilo tudi svetniških pobud in vprašanj. **Marko Bucik** (DeSuS) je hotel pojasniti o tem, zakaj je bilo namesto dosedanjega lokalnega izvajalca zimske javne službe izbrano drugo podjetje. Župan je odgovoril, da so na javnem

razpisu morali izbrati najugodnejšega ponudnika, dosednji izvajalec pa bo lahko delo opravljal zanj. **Viljema Urbančiča** (SD) je zanimalo, kje se je zataknilo pri ureditvi muzeja Liških pustov na železniški postaji v Kanalu. Župan je odgovoril, da je društvo odstopilo od projekta. **Jože Valentinčič** (SDS) je hotel izvedeti, kako je z načrtovano obnovo ceste Kanal – Lig, **Bruno Koncut** (SLS) pa je napovedal prvi "damski" lov v naši občini s 40 udeleženkami.

Občina potrebuje strategijo za razvoj turizma

V Ligu je dišalo po pečenem kostanju

Praznik kostanja je v Lig privabil številne obiskovalce, željne sladkega jesenskega sadeža.

Tekst in foto: Lea Širok

Pečeni kostanj je v Lig privabil množico obiskovalcev

V nedeljo, 16. oktobra, v Ligu ni bilo prav enostavno najti parkirnega mesta. Do zadnjega kotička in vse dodatno urejene parkirne prostore so namreč zapolnili obiskovalci iz bližnje in širše okolice, ki jih je na Kanalski Kolovrat zvalil sladki pečeni kostanj. Pozornost so najprej pritegnile stojnice z najrazličnejšimi izdelki, od domačih salam pa do slavnega marjacejskega kolača, ki je tudi kmalu pošel. Na bregovih ob igrišču, kjer je potekala tradicionalna tombola, se je trlo obiskovalcev, željnih bogatih nagrad. Ob žrebanju številka sta za dobro vzdušje skrbela člana GD Kontrada, **Severin Drekonja** in **Slavko Jereb**, ki je

prireditev tudi vodil.

Neutrudno pa je delala predvsem skupina krajanov, ki je pekla kostanj, saj se vrsta pred blagajno nikakor ni hotela zmanjšati. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi razstavo slikarja **Adriana Velussija** in slik s slikarske delavnice otrok iz osnovne šole Prapotno iz Benečije ter osnovnih šol Deskle in Kanal. V kulturnem programu je nastopila Folklorna skupina iz Kala nad Kanalom, predstavili pa so se tudi liški otroci. Ko so naposled sneli še nagradni pršut, so se obiskovalci v hladnem večeru lahko do pozne noči ogrevali tudi s plesom ob zvokih ansamba **Modrijani**.

Srečanje ob Soči

Plavljani so na petek, 23. septembra, organizirali druženje ob projekciji filma *Trenutek reke / Il tempo del fiume* avtoric Anje Medved in Nadje Velušček. Tako so tudi Plave doživele predstavitev filma, ki se je letos in lani sicer odvijala v mnogih obsoških krajih. Pobudnica srečanja je med drugimi bila prav Nadja Velušček, ki se je v Plaveh rodila in v njih živela, dokler se z družino niso preselili v Solkan.

Petra Paravan, foto: arhiv Jožeta Veluščka

Dvig zastave (Zlatorog pri Umagu, 1977)

Na praznovanje so bili povabljeni vsi prebivalci Plav, Prelesja, Zamedvejega, Paljevega, Zagore, Zagomile, posebej tudi taborniki odreda Petra Skalarja iz Plav in seveda vsi, ki se radi vračajo domov. Druženje se je pričelo ob 18h na znameniti lokaciji Ladišče, kjer so nekoč s čolni oziroma splavi prečkali reko. Domačini so najprej slišali nekaj zgodovinskih dejstev o Plaveh, denimo prvo omembo Plav, ki datira v čas okoli leta 1200 in je

v urbarjih zapisana kot posest Goriških grofov. Ali pa, da na 13 stopinjah geografske dolžine, kjer so Plave (sicer nenatančno), najdemo tudi Berlin, Tripoli v Libiji in Luando v Angoli, na 46 stopinjah geografske širine pa so Ljubljana, Odesa v Ukrajini, Genova in Quebec City v Kanadi. Omenili so tudi znane krajane, kot so arheolog **Anton Velušček** in igralka **Metka Gabrijelčič** (v filmu *Vesna in Ne čakaj na maj*) iz Prelesja,

župnik v Doberdobu **Ambrož Kodelja** iz Zagore, fizik **Ervin Križnič**, ladijski pilot **Alan Valentinčič**, alpinist **Zlatko Koren**, igralec pikada **Sergej Vodičar** ter kolesarja v 4krosu **Dejan Krašček** in **Kristjan Medvešek** (vsi iz Plav). Pa še bi lahko naštevali. Taborniška himna je naznanila zanimiva pripovedovanja nekdanjih tabornikov **Jožeta Veluščka**, **Romana Konjedica** in **Silvestra Medveška**. Nato je nastopilo presenečenje za vse obiskovalce, to je bil domači raper **Tomaž Marc – Tomos**, ki se je s pesmijo *V krogu* predstavil tudi na tekmovanju Slovenija ima talent. Naravni ambinet med drevesi je s svojo razstavo dodatno popestril domači likovni umetnik, ki ustvarja v lesu, **Denis Serjun – Denko**. Pred filmom pa sta prisotne nagovorila **Martina Kobal**, predstavnica Plav v krajevni skupnosti in **Klemen Stanič**, predsednik krajevnih skupnosti Deskle-Anhovo. Ko se je zmračilo, je nastopil čas za projekcijo filma, ki je zaživela na velikem platno med drevesi. Navdušeni nad filmom so domačini prizore nato komentirali ob dobri polenti in golažu. Druženje je uspelo s pomočjo mnogih dobrotnikov, Plavljani pa so si bili enotni, da je potrebno takšno srečanje ponoviti. Žal pa se je pripetila tista nezgoda, ki pravi, da je kovačeva kobilica vedno bosa. Namreč nihče se ni spomnil dogajanja fotografirati, kaj šele snemati...

Praznik KS Kanal v znamenju 70-letnice OF

Krajevna skupnost lahko uresniči cilje le v sodelovanju z občino

Lea Širok

Krajevna skupnost Kanal je za datum svojega praznika izbrala 25. november. Na ta dan je „skupina vizionarskih, hrabrih, srčnih in slavnih mož na čelu z **Antonom Veluščkom Matevžem** na domačiji na Kračicah leta 1941 ustanovila Osvobodilno fronto za Kanalsko ter povedla ljudstvo v boj za osvoboditev izpod fašizma in nacizma,“ je na slovesnosti ob krajevnem prazniku poudaril predsednik **Marko Bucik**. Iz mreže zaupnikov in odborov OF po vaseh so nastale prve partizanske enote, ki so začele z akcijami, je še povedal in dodal: „Ti dogodki so pripeljali do tega, da danes živimo v samostojni državi Sloveniji in govorimo slovenski jezik, kakor tudi v skupni domovini Evropi v sožitju Slovanov, Romanov in Germanov. Ob tem upamo, da gremo v miroljubno prihodnost, prijazno ljudem, še zlasti našim potomcem.“

Na domiselno zrežirani proslavi, s kratkimi skeči voditeljev o bližnji preteklosti Kanala, ki so se prepletali s plesnimi, pevske in glasbenimi točkami osnovnošolcev ter nastopom Moškega pevskega zbora Kazimir Nanut, je Bucik podčrtal, da krajevna skupnost lahko cilje uresniči le v sodelovanju z občino. Kakor je ocenil, je sodelovanje dobro, „prihaja pa tudi do različnih pogledov, vendar vse s ciljem, da bi nam bilo jutri lepše“. Kot rezultat sodelovanja je naštel številne investicije, od novega parkirišča s pokrito tržnico, do gradnje vodovoda, kanalizacije in čistilne naprave na Kanalskem Vrhu, prenove stare telovadnice v večnamenski prostor, izgradnje križišča na Vojkovo ulico in ureditve centra vasi Bodrež. Povedal je še, da je Klub kanalske mladine končno dobil uporabno dovoljenje. Na dan proslave so v Kanalu odprli še nove prostore Kluba Keramikov, sestali pa so se tudi nekdanji predsedniki KS.

Predsednik KS Bucik je omenil številne prireditve, ki so jih, kakor običajno, s prostovoljnim delom sooblikovali krajanje. Med vidnejšimi so bili tudi letos Kogojevi dnevi, skoki z mosta, Gledališče na Kontradi, pa odbojarske tekme OK Salonit Anhovo in OK Neptun, odbojka na mivki v Kanalu in Morskem, Tri na tri, lov na klena in čistilna akcija ter srečanje objezerskih krajev. Tudi župan **Andrej Maffi** je v svojem nagovoru na slovesnosti podčrtal razvejano dejavnost krajevne skupnosti: „Sam Kanal z okolico je nekakšna miniatura občina, glede na to, kaj vse se v njem dogaja in kaj vse ima.“ Župan je obljubil, da bo naslednja proslava KS že v novem večnamenskem prostoru, tako da bo Kanal „končno, po dolgem času in velikih željah dobil dostojno dvorano za kulturne prireditve, uporabljala pa jo bodo tudi društva. Kanal je namreč športno in kulturno mesto.“ Za mednarodni festival sodobne klasične glasbe Kogojevi dnevi je župan povedal, da je festival

Nagrajenci KS Kanal 2011: Nevenka Skrt za Vrtec Kanal, Ivan Markič in Klelja Dolenc

Foto: Lora Zimic

zelo prepoznaven drugod, denimo med Slovenci v Italiji, tako da „ga mogoče še najmanj poznamo mi, tu doma“. Od večjih naložb je omenil tudi temeljito prenovo kanalskega vrtca, s katero bo stavba vrtca energetsko varčnejša.

Priznanja ob letošnjem krajevnem prazniku so dobili: **Klelja Dolenc** za dolgoletno delo v krajevni skupnosti in v različnih društvih, za vodenje številnih družabnih srečanj in krajevnih proslav, ki ga podčrta s humorjem in poslušom za dogodek ter za njeno pripravljenost pomagati vsakomur; **Ivan Markič**, ki kanalske osnovnošolce že 32 let poučuje odbojko ter trenira člane mlajših selekcij OK Salonit Anhovo Kanal, leta 1980 je prevzel vodenje prve ekipe odbojarskega kluba, bil je trener kadetske reprezentance Slovenije in se je kot izkušen trener uveljavil tudi pri Slovencih v Italiji. V sezoni 2010/11 pa mu je z ekipo starejših dečkov uspel neverjeten podvig, saj so postali državni prvaki, učenci in učenke OŠ Kanal pa so osvojili svoj drugi naslov odbojarskih prvakov v SKL.

Priznanje je dobil tudi **Vrtec Kanal**, ki letos praznuje 40 let. Prvo leto se je vanj vpisalo 62 otrok, novembra 1978 je dobil nov prizidek, nato še oddelka v Ligu in Ročinju, pred tremi leti pa je začela enota v Kalu nad Kanalom. V vrtcu vse od začetka zgladno skrbijo za naše malčke, upoštevajo njihove razvojne značilnosti, potrebe in želje, ter jih skozi igro spodbujajo k aktivnemu sodelovanju pri dejavnostih.

Vrtcu pa je kanalska krajevna skupnost s pomočjo številnih sponzorjev za njegov jubilej podarila še 3.000 evrov za nakup igral. S skupnimi močmi so letos uredili še park pred vrtcem in šolo, v parku ob igrišču in za vrtcem namestili klopi ter ogradili šolsko igrišče.

Foto: Ivan Mencin

Foto: Ivan Mencin

Foto: Ivan Mencin

Razstava ročnih del Društva upokojencev Kanal

Ob mednarodnem dnevu starejših so člani kanalskega Društva upokojencev pripravili razstavo ročnih del, na kateri so svoj kotichek dobili tudi učenci OŠ Kanal in vrtca.

Franč Komac, predsednik DU Kanal, foto: Lea Širok

Prvi oktober, mednarodni dan starejših, ki so ga združeni narodi razglasili z resolucijo leta 1990, z raznimi aktivnostmi obeležuje tudi Društvo upokojencev Kanal.

Ena od teh je razstava ročnih del, ki jih ustvarjajo upokojenci. Letošnja, ki smo jo pripravili v gostišču Križnič, je bila že enajsta. Izdelki so plod klekljanja, kvačkanja, vezenja, šivanja, pletenja, slikarstva ter obdelovanja lesa in kamna naših članov. V glavnem gre za unikatna, izvirno izdelana dela, čeprav se nihče

profesionalno ne ukvarja s katero od naštetih panog.

Ker pa si v društvu prizadevamo za medgeneracijsko sodelovanje, so svoj kotichek na razstavi dobili tudi učenci osnovne šole Kanal in otroci iz vrtca, kar nam je še posebej v ponos.

Učencem in ravnateljici osnovne šole Kanal se zahvaljujemo za kulturni program ob odprtju razstave, zahvala pa gre tudi **Silveriju Bajtu**, ki nam vsako leto odstopi prostor v gostišču.

Izvirna dela članov DU Kanal

Jožefa Podbršček je praznovala sto let

Jožefa Podbršček iz Morskega je že četrta naša občanka, ki letos praznuje častitljiv rojstni dan. Rodila se je namreč 15. oktobra pred stotimi leti v Desklah.

Nataša Bucik Ozebek, foto: Družinski arhiv

Jožefa Podbršček iz Morskega se je pridružila kanalskim stoletnikom

Večino otroštva je preživela v begunstvu v Dupljah na Vipavskem, v Morsko, kjer živi še danes, jo je leta 1939 pripeljala ljubezen. V začetku decembra 1939 se je poročila z **Ivanom Podbrščkom** in v naslednjih letih postala mama šestim otrokom. Jesen življenja preživlja s hčerka in sinom, je ponosna babica devetih vnukov in kar dvanajstih pravnukov.

Ob častitljivem jubileju sta ji na njenem domu čestitala tudi župan **Andrej Maffi** in predsednik društva upokojencev Kanal **Franč Komac**.

Tudi v kanalski občini prevladujejo ženske jubilarke. Kot prvi moški se jim je šele pred kratkim pridružil **Stanislav Šuligoj** iz Koprivišč. Prvi dan letošnjega leta je po podatkih statističnega urada v Sloveniji živelo 189 žensk in le 33 moških, starejših od sto let. Podobna je slika v občini Kanal, kjer je letošnjega prvega januarja živelo 87 žensk in le 28 moških, starejših od 85 let. In naključje ali pa tudi ne, a občina z manj kot šest tisoč prebivalci ima neverjetno veliko stoletnikov. V novogoriškem domu upokojencev imajo namreč trenutno kar tri stoletnike in vsi prihajajo iz kanalske občine. „Kaj pa vem, kje iskati vzrok... Vpliv Mediterana, mogoče celo vpliv Soče, če govorimo o stoletnikih iz Kanala,“ pravi njihova delovna terapevtka **Mojca Jejčič**. V domu so v zadnjih dvanajstih letih našli kar enajst stoletnikov, osem žensk in tri moške. Kanalski župan Andrej Maffi pa se tako po zaslugi doslej najstarejše Slovenke **Katarine Marinič** in vseh ostalih klenih jubilarov **Matilde Močnik**, **Alojzije Martelanc**, **Stanislava Šuligoja** in današnje slavljenke **Jožefe Podbršček** med slovenskimi župani lahko pohvali, da je voščil največ stoletnikom doslej.

Zahvala

Ob praznovanju stoletnice življenja naše mame Jožefe Podbršček iz Morskega, se svojci iskreno zahvaljujemo županu, predstavnikom DU Kanal, župniku, organizatorju liste 100 voščil, Morščanom za 100 podpisov, ŠD Morsko in še vsem ostalim, ki ste jo obiskali, ji kakorkoli voščili, podarili šopke cvetja in druga darila.

Najstarejši Slovenki odkrili spominsko ploščo

„Tinco si moral imeti rad. Skromna, nič kaj zahtevna, se je morala vsakomur priljubiti. Sokrajani smo dolžni, da ohranjamo spomin na pričo treh stoletij in dveh tisočletij ter ga predajamo naprej,“ je pred hišo Katarine Marinič dejala sovaščanka Silva Matevžič. Tako so najstarejši Slovenki doslej, med prazniki, na dan, ko bi praznovala svoj 112. rojstni dan, sredi vasi na pobudo sovaščanov in ob pomoči občine postavili spominsko ploščo.

Tekst in foto: Nataša Bucik Ozebek

Plošča bo še naprej pričala o življenju Katarine, čeprav je že danes le malo tistih, ki se je ne bi tako ali drugače spominjali, pa čeprav je osebno niso nikoli srečali. Ime svojega rojstnega kraja je s svojimi častitljivimi 110 leti ponesla čez vso Slovenijo in v svet. Septembra 2010, ko se je poslovila, je bila med super stoletniki vsega sveta oziroma tistimi, ki so dosegli 110 let, vpisana na 56. mestu.

„Zadnjih 10 let smo se na ta dan dobivali pri Tinci in vsako leto posebej navijali, da bi se zgodilo še naslednje leto. Tinci teh 110 let zagotovo ni uspelo samo zaradi našega navijanja. Mislim, da ji je uspelo z njenim osebnim življenjskim slogom, umirjenostjo, skromnostjo in tudi pobožnostjo. Dolina je tako postala vsem skupaj navdih, da se da tudi tukaj kakovostno in zelo dolgo živeti,“ je ob odkritju dejal predsednik krajevne skupnosti Anhovo Deskle **Klemen Stanič**. „Dom je tisti dan prav drugače živel. Vsi zaposleni, vsi sostanovalci so nekaj pričakovali. In ne glede na starost, je tudi Tinca vedela, da je to poseben dan,“ se je obiskov pri Tinci v novogoriškem domu upokoencev spomnil župan **Andrej Maffi**.

Spominsko ploščo je odkril Katarinin nečak **Viktor Gabršček**, blagoslovil pa župnik **Alojz Suban**.

Katarina je večino svojega življenja preživela v Desklah, Amerika je ni nikoli zvalila čez lužo. Od doma sta jo pregnali le prva svetovna vojna (tedaj je dve leti delala v tovarni čokolade na Dunaju) in povojna revščina, ki jo je reševala s služenjem pri sestrični v Ljubljani. Leta 1929 se je poročila z domačinom **Rudolfom Mariničem**. Tinca je gospodinjala, Dolfo pa je delal v anhovski cementarni. Otrok nista imela, a bila kljub temu resnično malokdaj sama ... „Mnogi so ji bili hvaležni za tople sprejem in prijazno besedo, s katero je znala pomiriti vsakega, ki je pri njej iskal razumevanja. Vrata njene hiše so bila vedno odprta, tako kot je bilo za človeške stiske odprto njeno srce,“ je le delček iz Katarininega življenjepisa, ki ga je na slovesnosti predstavila **Silva Matevžič**.

Za Tingo so nastopile „Tince“

Na pročelju nekdanj vedno odprte hiše stoji spominska plošča

Manufaktura | 50 let
 kjer je dober nakup pravilo

Prepustite se svetovanju naših izkušenih prodajalk

Obiščite nas, posvetili se vam bomo.

BON

10€
za nakup nad 40€

Bon lahko uveljavite v prodajalnah Manufakture v Kanalu in Desklah. Bon je unovčljiv pri enkratnem nakupu in ne velja za plačilo blaga v akcijski prodaji. Bon ni zamenljiv za gotovino. Veljavnost kupona: 31.12.2011

Vesele praznike in srečno 2012!

MODNI DOMEK KANAL, Trg svobode 5, 5213 Kanal; tel.: 05 305 10 59; kanal@manufaktura.si
 MODNI DOMEK DESKLE, Srebrničeva ulica 20, 5210 Deskle; tel.: 05 305 20 14; deskle@manufaktura.si
www.manufaktura.si

Projekt Simbioz@ v Kanalu

Starejši so se računalniško opismenjevali tudi na osnovni šoli v Kanalu

Tekst in foto: Nika Testen

Šestnajstim udeležencem je pri seznanjanju z računalnikom pomagalo pet prostovoljcev

Osnova šola Kanal je k projektu e-opismenjevanja starejših pristopila med prvimi. Gre za projekt, ki s pomočjo medgeneracijskega sodelovanja dviguje računalniško pismenost starejših.

V tednu med 17. in 21. oktobrom 2011 so mladi prostovoljci na brezplačnih delavnicah po vsej Sloveniji, starejšim podajali znanje o uporabi računalnika in interneta. Projekt oziroma delavnice za starejše so potekale tudi v naši občini, in sicer vsak dan med 16. in 18. uro v računalniški učilnici, v osnovni šoli Kanal. Delavnice je vodila učiteljica, računalničarka **Nives Volk**, 16 udeležencem pa je pri seznanjanju z računalnikom pomagalo še pet prostovoljcev. Računalniško znanje udeležencev je bilo zelo različno, zanimanja za delavnice pa je bilo veliko. Vendar je bil vpis zaradi določenega števila mest in opreme omejen.

Prav zato je Osnovna šola Kanal sredi novembra

organizirala še eno delavnico oziroma tehnični dan, ki so ga poimenovali »Povezujemo se s starejšimi« in je bil namenjen prenosu znanj v obe smeri: mlajši so starejše učili uporabe računalnika, starejši pa so mlajše popeljali v svet različnih, morda že pozabljenih poklicev.

Udeleženci so na delavnicah spoznali računalnik, pisanje s pomočjo računalnika, delo s spletom - kaj je internet in kako se ga uporablja, s komunikacijo preko elektronske pošte, pa tudi z vsebinami, za katere so sami izrazili želje in interes.

Kljub začetnim nejasnostim, smo veseli, da je projekt potekal brez težav, za kar so zaslužni Nives Volk, vodja delavnic, **Milka Zimic**, ravnateljica OŠ Kanal, ter prostovoljci, ki so nase prevzeli odgovornost izvedbe projekta ter si vzeli čas za pomoč starejšim pri uporabi računalnika, brez katerega si mladi ne predstavljajo življenja.

Turnir pikada prinesel zlato in srebro Kanalu

Franc Komac, predsednik DU Kanal, foto: DU Kanal

Društvo upokojencev Kanal je 19. novembra organiziralo 3. turnir v pikadu za moške in ženske ekipe društev upokojencev iz severnoprimorske regije. Turnirja se je udeležilo skupno 21 ekip. Na osebno željo in naše povabilo je na turnirju prvič sodelovala ženska ekipa iz Logatca.

V moški konkurenci je zmagala ekipa Kanala pred Desklami in Idrijo. V ženski konkurenci pa je domača ekipa v posamični konkurenci zasedla 2. mesto. Z zavzetostjo in pridnostjo naših članov smo turnir organizirali in izpeljali z odliko, kar so nam priznala sodelujoča moštva.

Igralci in igralki pikada našega društva so bili v letu 2011 uspešni tudi na ostalih turnirjih, ki so jih organizirala posamezna društva upokojencev. Ženska ekipa je sodelovala na 7 turnirjih in pri tem zasedla

trikrat 3. mesto in enkrat 1. mesto v ekipni konkurenci, v posamični konkurenci pa je po štirikrat zasedla 2. mesto. Moška ekipa pa je sodelovala na 6 turnirjih in trikrat osvojila 1. mesto, v posamični konkurenci pa dvakrat 3. mesto.

Obe ekipi sta sodelovali tudi na športnih igrah upokojencev v Novi Gorici, kjer je moška ekipa osvojila 3. mesto, ženska pa 1. mesto v ekipni in tudi posamični konkurenci. S tem uspehom si je tudi priborila nastop na državnem prvenstvu, ki je bilo 19. septembra v Slovenj Gradcu, kjer je osvojila 7. mesto. Na športnih igrah so uspešno nastopali tudi balinarji in balinarke, strelci in reševalci križank, kar nam je tudi prineslo zmago. Vsem športnikom našega društva iskrene čestitke za dosedanje uspehe ter obilo športne sreče na naslednjih tekmovanjih.

Brezplačni delavnici za nevladne organizacije

Tekst in foto: Polona K. Pavlin

Fundacija BiT Planota, ki opravlja vlogo regionalnega stičišča nevladnih organizacij (NVO) Goriške statistične regije, je v sklopu svojih Jesenskih izobraževanj 2011 dve delavnici izpeljala tudi v Gotski hiši v Kanalu. Delavnice, ki so bile brezplačne in namenjene vsem predstavnikom in predstavnicam NVO v regiji, so se odvijale tri zaporedne petke in sobote. V Kanalu so se tako udeleženci srečali v soboto, 19. novembra, ko je bila na vrsti delavnica Osnove računovodstva pod vodstvom Urške Čarman iz Fundacije BiT Planota, in v soboto, 26. novembra, ko so se udeleženci iz Kanala in tudi drugih delov v regiji zbrali na delavnici Retorika in javno nastopanje pod vodstvom novinarke Tadeje Mesojedec iz društva Mladinski ceh iz Ljubljane.

Otroci razveselili starejše

Člani Društva upokoencev Deskle-Anhovo smo obiskali naše krajane v domovih za ostarele, doma pa smo obiskali vse, ki so starejši od 85 let. Obisk otrok je v domove prinesel obilo veselja, najmlajša in starejša generacija sta se povezali.

Silva Matevžič

V oktobru smo ob dnevu starejših člani odbora Društva upokoencev Deskle-Anhovo obiskali naše krajane v domovih za ostarele v Podsobotinu, Novi Gorici, Gradišču in Tolminu, doma pa smo obiskali vse, ki so starejši od 85 let. Lične spominke so v ta namen pripravili učenci OŠ Deskle pod mentorstvom učiteljice **Alde Ozebek**. V Desklah so skupaj z nami starejšim čestitali otroci iz starejše skupine vrtca ter učenci 1. in 2. razreda.

Koliko veselja je zlasti obisk otrok prinesel v domove! Najmlajša in starejša generacija sta se povezali, o čemer bodo še dolgo premišljevali ne več mladi, v otrocih pa bo ostal neizbrisen spomin na dan, ko so obiskali ostarele, ki bi bili lahko njihove none in nonoti, celo prane in pranonoti. Otroci so se srečali s tistimi, v katerih je mladost le še oddaljen spomin. Lepo je, da si generacije podajo roko, kajti brez mladih, na katerih naj bi slonela prihodnost, in starejših, ki lahko posredujejo mladim življenjske izkušnje in moder pogled na življenje, bi bil svet osiromašen. Ob obisku oskrbovancev iz naše krajevne skupnosti v domovih smo prišli do spoznanja, da so naši bivši sokrajani resnično zadovoljni z oskrbo, nostalgичna pa ostaja misel, da je drugje lepo, a najlepše doma. Vsi po vrsti pa so polni pohval za osebe doma, zato lahko povzamemo, da so domovi za starejše resnično zatočišče za vse, ki v boju za vsakdanje probleme omagujejo in nimajo nikogar, ki bi jim bil v jeseni življenja v oporo. Le kako naj otroci, vnuki in sorodniki skrbijo za svojega človeka, če jim vsakdanje obveznosti tega niti po človeški plati, še manj pa časovno, ne dopuščajo?

Nekateri so izgubili stik z vsakdanjostjo. V posebnem svetu je morda navsezadnje prijetno živeti: spet si mlad, poln življenjske energije in družabnih stikov s prijatelji in dragimi, ki jih mogoče že dolgo ni več. Za svoje in druge obiskovalce pa je to boleče spoznanje, da ljuba oseba, ki si jo dolga leta poznal kot pametno, delavno in urejeno, živi v svojem svetu, v katerega nimamo dostopa, če naj si še tako prizadevamo. Komu je pri tem hudo? Mislim, da tistim, ki prihajamo na obisk, posebno domačim, ki se morajo dan za dnem soočiti s kruto resnico, da njihovi najbližji nepreklicno odhajajo. Naj spregovorimo o izdatkih, ki jih je potrebno nameniti v kateremkoli domu za bivanje in postrežbo. Kako naj si upokojenci z nizko pokojnino privoščijo bivanje v domu? Mogoče imajo prihranke (le od kod, če je mesečni prihodek pod povprečjem?), a bodo ti kmalu izpuhteli. Hiša, ki so jo zgradili tudi za otroke in njihove družine, mora v prodajo. Zakaj? Zato, ker so vse življenje

Otroški pevski zbor OŠ Kanal na prvem srečanju starejših +75 v Desklah

Foto: Toni Dugorepec

garali, hranili in želeli svojim dragim omogočiti spodobno življenje. Ali se jim je vse to splačalo? Mogoče ne, vendar je bila skrb za najdražje in brezpogojna ljubezen močnejša od vsega. Pogovori s starejšimi, ki živijo v domačem okolju, so prinesli veliko zadovoljstva osebam, ki smo jih obiskali, pa tudi obiskovalci smo občutili posebno zadovoljstvo, ko smo spoznavali njihove življenjske zgodbe, prijetne in manj prijetne. Različne ljudi smo srečali ob obiskih na domu:

tiste, ki imajo ob sebi skrbno nego in pozornost, do tistih, ki so večji del dneva sami in ni nikogar, s katerim bi lahko spregovorili besedo. Tu so ljudje, ki jim popušča spomin, da le težko najdejo stik z vsakdanjostjo. Ob spominih na mladost in že davno preživela leta pa oživijo in iz njih se usujejo doživljaji, ki bi za zdajšnje pojme že zdavnaj utonili v pozabo, zanje pa je to del življenja, ki so ga izživeli in jim je nudil vse lepo, kar jim je usoda lahko ponudila.

Starostniki se vsakega obiska razveselijo

Foto: Območni RK Deskle

Župani na dobrodelni akciji Re-generacija

Župani ožje Goriške in nekaterih čezmejnih občin so s predajo rabljenih oblek na stojnici ŠENTa v Novi Gorici podprli dobrodelno akcijo Re-generacija, s katero podjetje Manufaktura obeležuje svojo 50-letnico.

Tekst in foto: Lea Širok

Župan **Andrej Maffi** in njegovi kolegi **Matej Arčon** (NG), **Zlatko Martin Marušič** (Miren-Kostanjevica), **Franc Mužič** (Goriška Brda) in goriški župan **Ettore Romoli** so svoje rabljene obleke podarili na prvi uradni dan dobrodelne akcije, ki ima podnaslov Ponovno uporabi in bodi „in“.

Goriški župani Zlatko M. Marušič, Andrej Maffi, Franc Mužič in Matej Arčon

Oblačila županov in drugih znanih osebnosti širše Goriške bodo prodali na dobrodelni dražbi marca naslednje leto, ko bo Manufaktura z osrednjo prireditvijo obeležila 50-letnico obstoja. Direktor Manufakture **Boris Tušar** poudarja, da so odzivi znanih posameznikov na Re-generacijo zelo dobri, obenem pa pričakujejo, da se

Oblačila je prinesel tudi direktor Komunale Andrej Miška

bodo na enak način odzvali tudi vsi ostali. Izmenjava oblačil bo po njegovem spodbujala tudi medgeneracijsko sodelovanje, saj bodo rabljene obleke v večjem številu predvidoma oddajali starejši, ponovno pa jih bodo uporabljali mlajši.

Pridobljena oblačila bodo preko neprofitne humanitarne organizacije ŠENT po simboličnih cenah prodajali na stojnicah, in sicer vsak prvi petek na Bevkovem trgu v Novi Gorici, vsak zadnji petek pa pred prodajalno Manufakture v Šempetru.

Vsak, ki prinese rabljena in še uporabna oblačila, dobi vrednostni kupon, ki ga lahko uveljavi pri nakupu nove konfekcije v prodajalnah Manufakture.

Organizatorji, med katerimi sta še novogoriška Komunala in agencija Markacija, upajo, da bo Re-generacija odprla pot novemu trendu, tako imenovani vintage modi oziroma modi rabljenih in nekoliko predelanih oblačil. Družbeno odgovorna kultura oblačenja rabljenih oblek je po svetu namreč že močno uveljavljena. Vintage oblačila nosijo znane igralkе, kot so **Julia Roberts** in **Kate Moss**, pa tudi župani ožje Goriške se „second hand“ oblačilom ne bi odrekli. Posebno za mlade pa je takšen način oblačenja lahko tudi zabaven.

*Vesele praznike
in uspešno
Novo leto!*

KOMUNALA
Komunala Nova Gorica d.d.
www.komunala-ng.si

Srečanje +75: Pomladili smo se za nekaj let

V nedeljo, 27. novembra, je bil prav poseben dan. Lep nedeljski popoldan je bil namenjen starejšim. Krajevne organizacije Rdečega križa naše občine so v Kulturnem domu v Desklah pripravile za vse občane in občanke prvo srečanje starejših nad 75 let.

Lea Širok, Barbara Markič, foto: Lea Širok

Vabilu se je odzvalo lepo število starostnikov. Najprej so si lahko brezplačno preverili krvni sladkor in pritisk, merjenja pa so izvajali člani novogoriškega Rdečega križa. Nato pa se je začel kulturni program. Oblikovali so ga recitali Pavčkove poezije, glasba harmonikarja **Boštjana Bavdaža**, veselje in pesem pa sta prinesla še otroški pevski zbor iz kanalske osnovne šole ter Mešani pevski zbor Jože Srebrnič iz Deskel. Posebno noto je programu s hudomušno predstavitevijo in spletom primorskih plesov dodala folklorna skupina iz Kala nad Kanalom. Prisotne sta nagovorila župan **Andrej Maffi** in **Dušan Ambrožič**, predsednik novogoriškega Rdečega križa. Župan je poudaril, da bi v nekdanjem gostinskem lokalu v Kulturnem domu lahko uredili medgeneracijski center, ki bi povezal šolo, vrtec, starejše in prostovoljce. Tu bi lahko združili knjižnico, čitalnico in dnevni center. Ker so pošta, banka, zdravstveni dom, lekarna, trgovina in frizer v neposredni bližini, bi starejši čez dan lahko uredili vse opravke in se obenem medsebojno družili. Župan je prepričan, da bodo zamisel podprli tudi občinski svetniki. Rdeči križ namenja določene programe tudi starejšim, je pojasnil **Aleš Markočič**, sekretar območnega Rdečega križa. Podobna srečanja imajo tudi v drugih občinah, tokrat pa so ga organizirali še v naši. Sama udeležba namreč govori o tem, da si ljudje takšnih srečanj želijo. Obenem pa so v pomoč pri premagovanju osamljenosti oziroma izoliranosti starostnikov. Kakor vemo, so starejši pogosto sami doma in cilj teh srečanj je prav ta, da pridejo med ljudi, predvsem med mlajše. Prav medgeneracijska povezanost je zelo pomembna. Pa se starejši med prazniki, v času božiča in novega leta, denimo, pogosteje obračajo na Rdeči križ?

"V bistvu je Rdeči križ tisti, ki ob koncu leta poskuša obiskati čim več starejših, tako da nekaj trenutkov preživimo v njihovi družbi in jim seveda prinesemo tudi skromno darilce," je še povedal Markočič.

Na koncu so navdušene udeležence prvega srečanja +75 povabili na prigrizek, tako da so družabno srečanje nadaljevali ob klepetu in izmenjavi izkušenj, ki so jih z veseljem delili tudi z mladimi.

Antonija in **Iztok** iz Ložic (oba sta +80), sta zelo rada v družbi, zato se bosta udeležila tudi prihodnjih srečanj. Prav tako podpirata zamisel o medgeneracijskem centru: „Seveda, lahko bi prebirali časopise, se družili.“ In kje bosta praznovala božič in novo leto: „Nimava družine, imava pa zelo dobre prijatelje, pri katerih zelo lepo

V Deskle so prišli prijatelji iz Levpe in Kala nad Kanalom
Foto: Toni Dugorepec

praznujemo vsako leto," sta nam povedala. Pomembno pa je, ugotavljata, da se kot življenjska partnerja medsebojno podpirata. **Marica** iz Deskel ima 87 let. Na srečanju, na katerega jo je pospremila hčerka, ji je bil zelo všeč nastop mladih. Kakor pravi, se daleč od doma ne odpravi več. Kljub temu, da ji spomin občasno že ponagaja, pa gre še vedno zelo rada v družbo. Marica je zadovoljna, da ima hčer, ki jo še vedno "pelje vserode", in bi seveda z veseljem prihajala v medgeneracijski center. Na srečanju je bila tudi skupina živahnih in razigranih starostnikov (vsi +75) z Banjške planote. Soglasni so bili, da so se na srečanju imeli lepo. **Gabrijela** iz Levpe bo zagotovo še prišla: „Res je bilo enkratno in lepo organizirano. Lepše ne bi moglo biti.“ „Starejši se ne damo,“ je piko na i dodal njen mož **Anton**. „Mladi 'molirajo', mi pa nikoli.“ **Pavlina** iz Kala nad Kanalom poudarja: „Človek je sam doma, in se rad pridruži kakšni družbi.“ **Jolanda** z Vrhavča dodaja: „Srečna sem, ker sem prišla.“ **Pavla** iz Žabel pa nam je povedala: „Jaz sem se pomladila, ker sem prišla in ker je bilo tako lepo.“ Enako meni **Ludvik**: „Jaz ima 84 let in vam povem, da sem se pomladil za celih pet let.“ Za božične in novoletne praznike bodo vsi doma, malo bodo 'pohajali', pravijo, na obisk bodo prišli otroci, in že bomo v letu 2012 ...

Jaz sem se pomladila, ker sem prišla in ker je bilo tako lepo. Človek je sam doma in se rad pridruži kakšni družbi.

Iztok in Antonija iz Ložic

Vesela družba iz Deskel

Naša občina na sejmu »Obmejni okusi«

Šest goriških županov se je letos prvič odločilo za skupen nastop na Obmejnih okusih, eni največjih mednarodnih prireditvah širšega goriškega prostora, na kateri se s kulinaričnimi posebnostmi predstavljajo tudi Francozi, Avstrijci, Nemci in Španci.

Nika Testen, foto: Aleksander Štrukelj

Skupen nastop goriških občin je prvi konkreten korak pri trženju čezmejnega goriškega prostora kot enotne turistične destinacije, zamisel pa je nastala na neformalnem srečanju pri novogoriškem županu, na katerega so povabili tudi župana Gorice.

Tako se je naša občina, skupaj z občinami Nova Gorica, Renče-Vogrsko, Šempeter-Vrtojba, Brda in Miren-Kostanjevica, uspešno predstavila na sejmu, ki je konec septembra potekal v Gorici, kjer so ponudniki omenjenih občin »Na travniku«

oblikovali »slovenski« trg. Na večdnevni prireditvi so našo občino predstavljali: **ŠKTD Levpa, aktiv kmečkih žena**, ki je ponujal pecivo, kimnovo kafe, kislo mleko; **Ekološka kmetija Seljak** z medom, moko, zelišči, suhim sadjem ter **Gostilna »Pri mostu«** s kruhki in ribjim namazom. Ker so se ponudniki pozitivno odzvali, smo se odločili, da bo občina letos sodelovala tudi na Andrejevem sejmu v začetku decembra in s tem dala priložnost še drugim domačim ponudnikom, da se predstavijo.

DRUŠTVA&DRUŽABNO

PGD Kanal obiskali otroci OŠ Kanal

Za nami so dnevi aktivnosti ob mesecu požarne varnosti. Po sobotni vaji "Požar v Gorenji vasi", smo od 24. do 26. oktobra predstavljali delo in opremo gasilcev PGD Kanal.

PGD Kanal, foto: Danijel Markič

PGD Kanal obiskali otroci iz OŠ Kanal

Predavatelja, predsednik PGD Kanal Boris Čufer in poveljnik PGD Kanal Ivan Knafelc sta najmlajšim predstavila prostore, opremo in delo kanalskih gasilcev. Pomagali so jima mentorji gasilske mladine in ostali operativni člani društva.

Dnevni program je bil razdeljen na dva dela, teoretičnega in praktičnega. Dopoldan sta nas obiskali dve skupini oziroma razreda otrok iz Osnovne šole Kanal različnih starosti. Le prvi dan smo imeli lepo vreme, preostala dva pa nam je malce ponagajal dež, tako da smo izvajali prikaz v gasilskem domu. V treh dneh nas je obiskalo preko sto otrok. Predstavili smo jim opremo, kako jo uporabljamo, ogledali so si naša vozila, se preizkusili pri zbijanju tarče, popeljali z dvigalom, gasili ogenj z

gasilnim aparatom in še mnogo drugih stvari. Pri demonstraciji je sodeloval naš gasilski podmladek, 16 pionirjev in pionirk. Prikazali so vaje s tekmovanjem, ki se jih udeležujejo: zbijanje tarče z gasilsko brenčajo, prenos vode ter vajo z vozli ... Nato so se preizkusili še njihovi sovrstniki iz kanalske osnovne šole. Bili so zelo navdušeni nad vajami, predvsem pa nad brizganjem vode. Veliko otrok je izrazilo željo, da bi tudi oni postali gasilci, kar nas zelo razveseljuje. Na koncu smo vsi skupaj použili nekaj keksov in popili topel čaj. Za tem smo jih popeljali z gasilskimi vozili do šole, kjer smo se poslovili.

Z gasilskimi pozdravi: Na pomoč!

Kviz gasilske mladine GZ Goriške 2011

Tekst in foto: PGD Kanal

V soboto, 15. oktobra, smo organizirali "Občinski Kviz gasilske mladine Gasilske zveze Goriške". Potekal je v prostorih PGD Kanal, kjer so mladinci tekmovali v kategorijah mlajših pionirjev (od 7 do 11 let), starejših pionirjev (od 12 do 16 let) in v kategoriji mladincev (od 16 do 17 let). Posamezna ekipa je bila sestavljena iz treh članov, samo moških ali pa mešanih spolov. Vse starostne kategorije so tekmovali v naslednjih disciplinah: drži - ne drži, zgodovina gasilstva, požarna preventiva, gasilska znanja od 5 proti 0, vezanje vozlov in spoznavanje gasilskega orodja.

PGD Kanal je prispevalo šest ekip, od tega pet mlajših pionirjev, ki so dosegli 2., 3., 5. in 6. mesto. Ekipa

starejših pionirjev je zasedla 5. mesto. Pri mlajših pionirjih je prvo mesto osvojila ekipa PGD Čepovan 1, druga je bila ekipa PGD Kanal 2, tretja pa PGD Kanal 4. Pri starejših pionirjih pa so bili prvi mladinci PGD Dornberk 1, drugi PGD Čepovan 1 in tretji PGD Čepovan 2.

Ekipa, ki so dosegle prvo in drugo mesto v vsaki kategoriji na občinskem tekmovanju, lahko nastopajo na regijskem tekmovanju. Tega se je 29. oktobra 2011 v Dobrovljah udeležila ekipa mlajših pionirjev, ki je na občinskem tekmovanju dosegla 2. mesto. Vse ekipe so prejele pisna priznanja, najboljše tri pa tudi medalje.

Čezmejno srečanje upokojencev

Društvo upokojencev Deskle-Anhovo je 25. novembra pripravilo družabno srečanje s člani Društva slovenskih upokojencev za Goriško

Majda Rejec, foto: DU Deskle-Anhovo

Zbrali smo se zgodaj popoldne in se po izrečni dobrodošlici gostom in medsebojnem spoznavanju razdelili v tri skupine.

Ljubiteljski likovni ustvarjalci ter oblikovalci lesa in kovin so v Stekleni dvorani začeli pripravljati razstavo svojih izdelkov. Zagnani športniki, balinarke in balinarji, so se pomerili na novem, pokritem balinišču, ostali pa smo se odpravili na ogled kraja in njegovih znamenitosti.

Ogledali smo si Napoleonov most, župnijsko cerkev sv. Jurija, hišo, v kateri je najstarejša Slovenka **Katarina Marinič – Tinca** preživela svoja mladostna leta in na katero so pred kratkim postavili spominsko ploščo. Spotoma smo se seznanili z zgodovinskimi dogodki, ki so se dotaknili naših krajev: Napoleona in Ilirskih provinc, prve svetovne vojne, ki je krajane pregnala v begunstvo, druge svetovne vojne, v kateri so padli ali pa v taboriščih trpeli in umrli številni krajanje. Občudovali smo Julijske Alpe - Krn, Tolminski Kuk, Migovec, Vrh nad Škrbino, ki so se čudovito obarvali v zahajajočem soncu.

Balinarke in balinarji so kot zavzeti športniki svoje delo vzeli zelo resno in zavzeto igrali ob bučnem spodbujanju navijačev obeh strani. Zvečer je bilo na vrsti odprtje razstave, ki se je začelo s kulturnim programom. Vsi prisotni, tako upokojenci, kot ostali krajanje, smo bili

Upokojenski ženski pevski zbor iz Gorice med nastopom

navdušeni nad petjem Upokojenskega pevskega zbora iz Gorice, ki je zapel nekaj domačih slovenskih pesmi, med njimi tudi »Slovenka sem so mi mati djali«. Zlasti pri slednji so se nekaterim orosile oči.

Zelo doživeto je svoje pesmi, s tematiko, ki sega od

spominov na otroštvo do problemov sodobnega sveta, prebrala gospa **Bojanka Medvešček**. Preostanek večera smo preživeli ob kozarčku, klepetu in druženju. Ob slovesu smo si obljubili, da se bomo še srečevali in utrjevali naše vezi.

Obiskali smo Bruck na Litvi in Bratislavo

Prvi teden v oktobru smo člani Društva upokojencev Deskle-Anhovo obiskali Bruck na Litvi, začasni dom naših krajanov med prvo svetovno vojno.

Majda Rejec, foto: DU Deskle-Anhovo

Prvi teden v oktobru smo člani Društva upokojencev Deskle-Anhovo uresničili željo, ki je kar nekaj let tlela med nami – obisk Brucka na Litvi na Nižjem Avstrijskem, kjer so naši predniki med prvo svetovno vojno kot begunci preživeli skoraj štiri leta. Kljub ne najbolj obetavnim vremenskim napovedi smo se polni dobre volje in pričakovanj zgodaj zjutraj odpravili na pot. Po nekajurni vožnji mimo Ljubljane, Maribora, Gradca in Dunaja smo zgodaj popoldne prispeli do Brucka, mesteca ob Litvi, nekje na pol poti med Dunajem in Bratislavo. Pričakalo nas je deževno, vetrovno in dokaj hladno vreme, ki pa nas ni oviralo pri ogledu kraja in iskanju območja, kjer so bila med vojno postavljena lesena naselja – begunsko taborišče. Od prijazne uslužbenke na informacijski točki v mestu, ki je na pomoč poklicala starejšega gospoda, poznavala begunske problematike med prvo svetovno vojno, smo izvedeli, da v kraju ni nobenih ostankov taborišča, pa tudi nobenega obeležja beguncev ne. Povedal je, kje so taborišča stala, tako da smo si področje lahko ogledali in se poklonili spominu na begunce.

S pomočjo fotografij iz časa begunstva, ki jih je zbral in s sabo prinesel gospod **Jože Gorjanc** (Pepe Blnauščku) iz Rodeža ter odlomkov iz dnevnika gospe **Albine Grebenjak** (Zorke Kodrčeve), ki jih je zelo doživeto prebrala gospa **Silva Matevžič**, smo vsaj malo spoznali težave in stiske ljudi, ki so morali zapustiti vse kar jim je

bilo najdražje, svoje domove, in oditi v neznano, mnogi stari in betežni, bolni, z majhnimi otroki, od katerih mnogi niso preživeli niti dolge poti do taborišča. Zadovoljni, da smo obiskali kraj, o katerem smo v otroštvu tolikokrat poslušali pripovedi svojih starih staršev pa tudi staršev smo se pozno popoldne odpeljali proti Bratislavi, drugemu cilju na naši poti. Prebudili smo se v lep, sončen dan in se odpravili na ogled znamenitosti slovaškega glavnega mesta. Pot nas je vodila na bratislavski grad, ki ves bel in lep kraljuje na gričku nad starim delom mesta, nato do gotske katedrale Svetega Martina, kjer so kronali madžarske kralje, mimo Mihaelovih vrat iz 17. stoletja, skozi katera je potovala povorka v cerkvi Svetega Martina na novo kronanega madžarskega kralja, po eni od starih mestnih ulic, v kateri je tudi slovensko veleposlaništvo. Za konec smo se sprehodili še mimo Novega mosta, ki je bil zgrajen v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Zanimiva je njegova asimetrična jeklena konstrukcija. Žice, ki nosijo most, so pripete na dva vzporedna stebra, na vrhu katerih je plošča v obliki neznanega letečega predmeta z restavracijo, poimenovano UFO, od koder je čudovit razgled na mesto.

Naše potovanje se je neizprosno bližalo koncu. Polni novih vtisov in zadovoljni, da smo končno obiskali Bruck, smo se pozno zvečer vrnili domov.

Bruck na Litvi: čas je izbrisal sledove begunskih taborišč iz prve svetovne vojne

Bratislava

Nismo samo zadovoljni, smo presrečni

Klub keramikov Kanal je 25. novembra, na praznik krajevne skupnosti, v stavbi stare pošte odprl nove prostore. Z njimi so dobili delavnico, kjer lahko ustvarjajo ob vsakem času, obenem pa so tako keramiki, kot Kanal, pridobili še en razstavni prostor.

Lea Širok

Nova pridobitev za keramike in še en razstavni prostor v Kanalu

Foto: Petra Paravan

Foto: Lea Širok

Foto: Petra Paravan

Nove prostore v stari pošti v Kanalu so člani uredili s prostovoljnim delom, finančno pa sta jih podprli občina in krajevna skupnost. „To je recept, kako lahko skupaj naredimo nekaj lepega,“ je na odprtju poudaril župan **Andrej Maffi**. Predsednik krajevne skupnosti, **Marko Bucik** je dodal, da bodo „ti prostori ostali prihodnjim rodovom in da so člani Kluba tako s svojo ustvarjalnostjo, kot s prostovoljnim delom pri obnovi, dokazali, da so nov prostor novi še kako potrebovali.“ Pri urejanju je sodelovala tudi predsednica Prosvetnega društva Soča iz Kanala, **Milica Zimic**: „Kjer je volja, je tudi pot, in kjer je pot, so tudi cilji. Ti prostori so eden od doseženih ciljev. V društvu delujemo zelo različni ljudje, vendar vedno uspemo najti skupne cilje in jih tudi uresničimo. Ta prostor pa bo obogatil tudi Kanal.“ Na odprtju so bili med drugimi tudi člani društva keramikov Tulio Cralli iz Gorice, s katerimi kanalski Klub organizira bienalno razstavo Trans forma, med prisotnimi pa je bil tudi predsednik Krajevne skupnosti Deskle, **Klemen Stanič**, ki je povedal: „Lepa točka, lepa razstava, krasno se bodo imeli v teh prostorih.“

Klubu, ki je v zadnjih letih postal prepoznaven tudi v širšem slovenskem prostoru in čez mejo, so se uresničile dolgoletne želje, pravi njegova pobudnica, **Darja Žorž**: „Nismo samo zadovoljni, smo presrečni. S temi prostori smo ogromno pridobili. Po eni strani se lahko s svojim delom vanj zatečemo ob katerem koli času, po drugi

strani pa se tudi v Kanalu odpira še en prostor za razstave.“ Klub keramikov so osnovali leta 1994, pojasnjuje Žorževa: „Meni je bila keramika vseč od otroštva. S svojih potovanj sem pozneje vedno prinašala keramične spominke. Že leta 1971 sem razmišljala o peči za keramiko, ki sem jo videla na prvem izobraževalnem sejmu učil v Ljubljani, vendar je bila takrat nedosegljiva. Potem so se stvari začele povezovati. V kanalskem vrtcu so otroci delali z glino – sama sem službovala na osnovni šoli – in sem eno od vzgojiteljic prosila za malo gline. Tako sem pred dobrimi 20 leti začela oblikovati najprej preproste stvari, kot so gumbi, ogrlice. Nato sem začela obiskovati delavnice keramike pri **Dubravki Urban** v Ljubljani. Kmalu so se okrog mene začeli zbirati ljudje, ki jih je to zanimalo. Tako smo preko nekdanje Zveze kulturnih organizacij ustanovili celoletno keramično šolo v Kanalu. Potekala je dve leti in je imela ogromno slušateljev. Ko smo to izobraževanje zaključili, smo se odločili, da ustanovimo klub. Vsi, ki so obiskovali šolo, so tako postali člani kluba, ki se je priključil Prosvetnemu društvu Soča Kanal in v tej organizaciji delujemo še danes.“

Od vsega začetka posvečajo veliko pozornost izobraževanju članov, kar se je, kot pravijo, bogato obrestovalo. „Sam Klub deluje samodejno, čeprav ga vodiva Ferdo (Žorž) in jaz. Skupaj z **Alenko Gololičič** in **Andrejo Krpan** smo to gibanje tudi osnovali in začeli pripravljati razstave. Odpovedali smo se dotacijam iz skladov za mentorje, tako da ta sredstva vsako leto združimo in organiziramo dober tečaj s preverjenimi predavatelji, med katerimi sta bila tudi **Dragica Čadež Lapajne** in **Tone Rački**,“ dodaja Darja.

Na prvi razstavi v novih prostorih so predstavili izdelke s tečaja povečave naravne forme, ki ga je vodila **Alenka Vidrgar**. Kot je pojasnil predsednik Kluba, **Ferdo Žorž**, je bil namen tečaja: „Naučiti človeka, ne samo da gleda, ampak da vidi.“ Na tečaju so analizirali naravno formo. Drobne plodove so povečevali v ogromne, dodaja Darja: „Vsako najmanjšo stvar smo povečali do mere, ko se človek začudi, kaj ta droben plod v sebi nosi, nastajale so pravljice.“

V Klubu, ki sodeluje na številnih razstavah ter z domačimi in tujimi sorodnimi društvi, je trenutno aktivnih okrog 30 članov, na vseh tečajih pa se je izobraževalo od 180 do 200 udeležencev. Da bi vzpodbujali delo v Klubu, so pred dvema letoma uvedli mesečne razstave „Avtor meseca“, na katerih se predstavljajo njihovi člani. „S tem smo pridobili zagnanost, ki bo z novim prostorom še živahnejša,“ je prepričana Darja Žorž.

Gasilsko obarvana jesen v Avčah

Oktober je znan kot mesec požarne varnosti in zato smo se gasilci iz PGD Avče v sklopu jesenskih aktivnosti oglasili v vrtcu Kal nad Kanalom. Po besedah vzgojiteljic so otroci obisk nestrpno pričakovali in to je bilo mogoče opaziti že, ko sta naši vozili zapeljali na dovoz.

Tekst in foto: PGD Avče

Otrokom smo najprej razkazali gasilske uniforme in osebno opremo gasilcev, vsak je lahko kakšen del opreme tudi pomeril. Nadaljevali smo z ogledom vozil in opreme, mladi nadebudneži pa so seveda imeli veliko vprašanj. Ni potrebno posebej poudarjati, da je bilo zbijanje tarč z vodo, v katerem so se otroci lahko pomerili, vrhunec dneva. Za zaključek smo prikazali gašenje čisto pravega ognja, ob katerem smo otrokom še enkrat poudarili, da moramo vedno vsi paziti na varnost. Na naše veliko presenečenje, so nam ob koncu dneva skupaj z zahvalo podarili gasilsko vozilo, ki so ga sami izdelali iz kartona. Preden smo se poslovili, smo otrokom obljubili, da jim bomo pripravili obisk v naših prostorih. Torej otroci, hvala za povabilo in kmalu na svidenje.

Na sončno oktobrsko soboto pa se je v prostorih PGD Kanal odvijal Kviz gasilske mladine GZ Goriške, ki se ga je po dolgih letih premora udeležila tudi ekipa PGD Avče. Pionirji iz štirih gasilskih društev naše gasilske zveze so preživeli prijetno dopoldne v preverjanju svojega znanja o gasilstvu. Čestitke prejmeta tako zmagovalni ekipi PGD Dornberk in PGD Čepovan, kot tudi trije člani ekipe PGD Avče: **Patrik Kolenc**, **Tomaž Šuligoj** in **Jure Trampuš**. Zahvala pa gre PGD Kanal za odlično organizacijo kviza.

Po enoletni adaptaciji stavbe v centru vasi Avče, so se novembra odprla vrata večnamenskega objekta, kjer je obnovljene stare in nove preurejene prostore dobilo tudi naše gasilsko društvo. Tako imamo sedaj večje garaže z avtomatskimi vrati in prostore za skladiščenje opreme. In najpomembnejše, imamo tudi prostore za člane, ki jih bomo opremili po lastnih potrebah,

Otroci iz vrtca Kal nad Kanalom so avškim gasilcem podarili gasilsko vozilo, ki so ga izdelali sami (in majčkeno tudi s pomočjo vzgojiteljice).

izkušnjah in željah. Stari prostori so namreč z rastjo društva postajali premajhni in prenatrpani. Prvo nadstropje starega gasilskega doma ni bilo spremenjeno od leta 1992, pritličje pa celo od leta 1980. Izvajalec adaptacije je vložil veliko delovnih ur, sedaj smo na vrsti mi, da jih vložimo še več in s tem vdihnemo stenam življenje in dušo.

Deseti spominski pohod na Globočak

Lea Širok, foto: TRD Globočak

Turistično rekreacijsko društvo Globočak je 23. oktobra organiziralo že deseti pohod, ki je posvečen žrtvam vseh vojn. Udeležence jubilejnega pohoda je pozdravil **Tadej Munih**, predsednik novogoriškega društva Soška fronta, kot običajno pa je bila na Globočaku tudi maša, maševal pa je vojaški kurat **Milan Pregelj**. Kulturni program so oblikovali kambreška Gledališka skupina Globočak, Moški pevski zbor iz Liga, Trio Juhance iz Tolmina, Društvo IR-87 Solkan, predstavniki Območnega združenja vojnih veteranov Slovenije, v zgodovinskih nošah iz prve svetovne vojne pa se jim je pridružila tudi skupina alpinov iz Trblja v Benečiji.

Odpovedati se pohlepu in materialnemu

Skladatelj Štefan Mauri iz Avč je letos praznoval 80 let. Ob tej priložnosti je Slovenski komorni zbor sedmega oktobra na slavnostnem koncertu v okviru Kogojevih dni izvedel njegova dela.

Lea Širok, Petra Paravan, foto: Toni Dugorepec

Skladatelj **Štefan Mauri** iz Avč že vrsto let deluje kot pedagog, zborovodja in skladatelj. Zanimivo je, da je leta 1955 končal prvo stopnjo Fakultete za strojništvo na Reki, nato pa leta 1967 diplomiral iz kompozicije na Akademiji za glasbo v Ljubljani, in sicer pri akademiku in docentu **Lucijanu Mariji Škerjancu**, enemu najpomembnejših slovenskih glasbenikov 20. stoletja.

V letih 1960-62 je bil vodja Centra za strokovno izobraževanje v Anhovem, do leta 1970 je poučeval tehniške predmete na Centru strokovnih šol v Ljubljani, nato pa je do leta 1995 poučeval v Tehniškem šolskem centru v Novi Gorici. Ustanovil in vodil je več zborov, med katerimi izstopa Komorni zbor Nova Gorica, ki ga je vodil med letoma 1970 in 1987. Napisal je več zborovskih del in zbirk samospenov ter sakralnih del, zlasti maš in kantat. Za svoje dolgoletno glasbeno delo je dobil številne nagrade in priznanja, med drugim tudi Častni znak svobode Republike Slovenije.

Njegova življenjska in glasbena pot sta sedaj popisani v monografiji *Biti sam, (avto)portret skladatelja Štefana Maurija*, ki jo je ob svoji 80-letnici dvoročno napisal v sodelovanju z muzikologom **Francem Križnarjem**. Delo je nastalo na podlagi številnih pogovorov med avtorjema in na osnovi pripovedi oziroma izpovedi skladatelja Maurija, vanj pa so vključeni še prispevki drugih muzikologov (tematski kataložni register, spremne besede in recenzija). Izdajo monografije sta omogočili kanalska občina in Goriška Mohorjeva družba.

Po slavnostnem koncertu, ki ga je v kanalski cerkvi za 80-ti jubilej skladatelja pod taktirko **Martine Batič** izvedel Slovenski komorni zbor, je Mauri dejal, da let, ki so zapisana na rojstnem listu sploh ne občuti in da upa, da se bo z vsemi, ki so bili prisotni na slavnostnem koncertu, ponovno srečal čez deset let. O samem koncertu je povedal: „Izredno sem zadovoljen. Zbor je skladbe, ki so zelo zahtevne, izvedel vrhunsko.“ In kaj prinaša monografija, ki je izšla na dan koncerta: „To je zgodba mojega življenja, od rosne mladosti pa do danes, v njej pa so tudi partiture več kot 140 skladb. Seveda pa še kar naprej ustvarjam, tako da vseh skladb ni v knjigi.“

Največje priznanje, nagrada, je za Maurija prav to, da doživi dobro izvedbo: „Moram reči, da me je dirigentka odkrila v moji kompozicijski intimi, tako da je stvari poustvarila z dodano vrednostjo. Šlo je za zahtevne skladbe, dovolj sodobno zapisane, ki jih je publika kar lepo sprejela.“ Vse, kar je pelo in igralo mu je že v otroštvu zbuvalo prijetne občutke, nam je povedal: „Ko sem bil star

okrog deset let sem spomladi hodil po avškem polju, ko so kmetje že obdelovali zemljo. Opoldne so se ustavili, odložili klobuk na ročaj vil in zmolili molitev. V spominu mi je namreč ostalo zvonjenje zvonov iz Ročinja, Marijinega Celja (Marijacela), Levpe, iz Avč, ki se jim je na koncu, kot nekakšen solist, pridruži še nadavški zvon.

Pogosto sem jo igral na plesih, da sem še kaj zaslužil. Pel sem v cerkvenem zboru, potem sem tudi že orglal pri maši. Na srednji tehniški šoli v Ljubljani sem pel v zboru Vinka Košaka, ki ga je vodil **Drago Korošec**, brat opernega basista **Ladka Korošca**. Pel sem tudi pri Slovenskih madrigalistih in v zboru slovenske filharmonije.

To prepletanje zvonov je bila čisto prava zvočna polifonija. Prav na to temo moram narediti še kakšno skladbo. V orkestralno delo bi želel vpeljati zvonove, ki so različno uglašeni, v različnih tonovskih načinih. V mladosti sem obešal razne jeklene palice, stare kose in druge kovinske predmete ter iz njih izvabljal zvoke, zvoke sem izvabljal tudi iz domačih tolkal, kasneje pa sem igral harmoniko. Najprej frajtonarico, nato klavirsko.

Štefana Maurija smo vprašali še, kakšne so njegove novoletne želje. „Samo več duhovnega razmišljanja. Odpovedati se pohlepu in materialnemu kopičenju ter živeti duhovno in pošteno,“ je odločno povedal.

Med študijem strojništva na Reki sem obiskoval srednjo glasbeno šolo solopetja pri prof. **Blanki Zec**, znameniti hrvaški altistki, kar mi je prišlo prav, ko sem vodil zборе."

Svoje skladateljske sposobnosti je prvič preizkusil v italijanski osnovni šoli v Avčah: „Ko je bilo treba zapeti fašistično himno, sem vmes po slovensko brundal druge melodije in zato bil kaznovan. Takrat nisem poznal not, šele pri cerkvenem zboru sem začel spoznavati literaturo, zborovski stavek in skoraj študijsko pristopil k petju. Bolj kot harmonije, so me zanimale glasbene oblike.“ Kot skladatelj se posveča predvsem cerkveni glasbi, vendar so mu prav tako blizu partizanske, revolucionarne pesmi. Prav slednje predstavljajo repertoar Ženskega pevskega zbora Kombinat, ki ga vodi njegova hči

pa se je vpisala na Akademijo za glasbo, ki pa jo je opustila in se prepisala na Teološko fakulteto. Imam pa še starejšo hčer Vanjo, ki je prav tako obiskovala nižjo glasbeno šolo, postala pa je pravica. Obe živita v Ljubljani." Mauri vsak dan dopoldan običajno piše, včasih tudi popoldan, vendar se v popoldanskih urah večinoma posveča fizičnemu delu, saj imajo doma vrt, njivo in sadovnjak. Fizično delo pa je tudi njegov hobi. Koncert ob njegovi 80-letnici v okviru Kogojevih dni je navdušil številne znane osebnosti iz glasbenega, kulturnega in drugih področij, ki so v Kanal prišli z vseh koncev Slovenije. Ob tej priložnosti smo zbrali nekaj njihovih vtisov in želja. „Občutki so fantastični,“ nam je povedala skladateljeva hči **Mateja Mauri**, tudi sama

zgleda, mu res želim, da bi se ponovno srečali tudi ob njegovi devetdesetletnici.“ Podobne želje je izrekla tudi zborovodkinja deskljanskega zbora **Adela Jerončič**: „Želim mu še veliko uspehov in da se na koncertu ponovno srečamo, ko bo praznoval devetdeset let“.

Oporni solist **Zdravko Perger**: „Želim mu še enkrat več let, kot jih ima sedaj. Midva sva namreč začela ustvarjati skupaj in prav danes je izšel CD, na katerem sodelujem tudi sam. Današnji koncert je predstavljal vrh vsega, kar sem kdaj slišal.“ Župan **Andrej Maffi**: „To je bil izreden dogodek, naš častni občan je danes pokazal, zakaj smo mu dodelili ta naslov. Pozna ga vsa Evropa, danes ga je spoznal tudi domači kraj in to prav ob njegovi 80-letnici. Bil je čudovit večer, saj so se nam pridružili tudi visoki gostje iz Ljubljane, kar pomeni, da je Štefan priznan tudi v slovenskem prostoru. Spoštovan je pa tudi doma, v naši občini, in seveda mu želimo še na mnoga leta.“

S koncertom je bila zadovoljna tudi skladateljeva žena, **Marija Mauri**, ki seveda budno spremlja njegov ustvarjalni proces: „Pri delu me Štefan večkrat vpraša, kakšna se mi zdi glasba. Včasih mu svoje mnenje tudi povem, v nekaterih primerih ga upošteva, včasih pa tudi ne.“

Maestro **Anton Nanut**: „Mislim, da je bil koncert odličen in izjemen dogodek za nas Kanalce, pa tudi zanj. Skupaj z zborom je izbral prekrasen program, ki ga je zbor lahko odlično predstavil.“ Fotograf in konceptualni umetnik **Evgen Bavčar**: „Zelo sem ganjen, ker mislim, da je glasba že po Konfuciju beseda nad besedami in v tem smislu doživljam Maurijevo glasbo kot besedo nad besedo. In sicer tisto besedo, ki je morala dolga leta čakati, da je prišla v Slovenijo do izraza, kljub modernosti in kljub temu, da je živel v osamljenosti, v tišini. Na koncertu sem zasluhlil moč te njegove tišine, ki je postala glasba, ker sem njegova dela tokrat prvič poslušal v živo. Poslušal sem zvok, ki se je prostorial kot živo telo.“

Umetniški vodja in baritonist Slovenskega okteta **Jože Vidic**: „Koncert je bil zanimiv prerez delovanja skladatelja Štefana Maurija, sploh tega zadnjega ustvarjalnega obdobja. Vesel sem, da sem bil lahko na koncertu, saj sem slišal nekaj izvrstnih kompozicij v odlični izvedbi Slovenskega komornega zbora. Vesel sem, da takšni skladatelji najdejo prostor na koncertnih odrih in da jih glasbeniki izvajajo. Premalo se namreč posvečamo temu, da bi znali prepoznati in odkrivati sodobnike, skladatelje, ki živijo v našem času in pišejo za nas ustvarjalce. Tudi sam se veselim, če lahko dobim novo partituro in jo odpojem. Pred leti sem izvajal tudi Štefana Maurija s Slovenskim oktetom, kasneje pa sem kot solist s svojo ženo snemal njegovo glasbo na Radiu Slovenija in Maurijeva želja je, da bi iz tega nastala plošča. Še enkrat, vesel sem, da sem ob tem visokem jubileju lahko bil prisoten na koncertu tu v Kanalu.“

Za konec smo Štefana Maurija vprašali še, kakšne so njegove novoletne želje. „Samo več duhovnega razmišljanja. Odpovedati se pohlepu in materialnemu kopičenju ter živeti duhovno in pošteno,“ je odločno povedal.

Mateja: „Moja hčer je zelo socialno usmerjena. Ne gre za neko revolucionarno idejo, pač pa za glasbo, ki opominja na krivice. Precej ji svetujem, pomagam. Na Kosovelovo besedilo sem nekaj pripravil prav za njen zbor. Pesmi proti fašizmu je treba spoštovati in ceniti. Te pesmi nikakor niso ideološko razdiralne. Kombinatke izvajajo dela, ki so v svetovnih glasbenih zakladnicah. Kar hčer počne, samo podpiram. Mateja je končala nižjo glasbeno šolo, orgelsko šolo v Novi Gorici, potem

glasbenica in zborovodkinja pevskega zbora Kombinat. „S koncertom sem zelo zadovoljna, bil mi je zelo všeč, ne nazadnje tudi, ker je to glasba mojega očeta. Pa ne samo zaradi tega. V preteklosti sem njegovo glasbo težje sprejemala oziroma mi je bila težko razumljiva. Sedaj pa lahko rečem, da starejša kot sem, bolj mi je blizu.“ Glasbenica, dolgoletna pevka v mešanem pevskem zboru Jožeta Srebrnič iz Deskel, **Helena Simčič**: „Glede na to, da tako dobro

Odmev in odsev družbe – Ne me gledat!

Gledališka skupina MAK se je predstavila z uprizoritvijo nove igrave avtorice Mojce Madon in režiserke Maje Nemec z naslovom *Ne me gledat!* V deskljanskem Kulturnem domu so izvedli premiero (30. oktober) in reprizo (5. november), gotovo pa bodo sledila tudi gostovanja po Sloveniji. Skupina je namreč že lani dosegla izjemen uspeh, ko se je uvrstila na Vizije - festival mladinskih gledaliških skupin Slovenije.

Tekst in foto: Petra Paravan

Premiera *Ne me gledat!*

Gledališka igra *Ne me gledat!* je zanimiva zaradi avtorstva, pod katerega je podpisana **Mojca Madon**, doma iz Avč. Dijakinja 3. letnika novogoriške Dramsko-gledališke gimnazije je že v 9. razredu napisala prvi scenarij, moderno dramsko priredbo pravljičice Janko in Metka. Skozi osnovno šolo je bila dejavna v dramskem krožku, nato pa se je priključila Gledališkemu društvu Kontrada (Dan oddiha, Žalujoci ostali) in Gledališki skupini MAK. Izkusila se je kot igralka, preizkusiti pa se želi tudi v vlogi dramatičarke in tako je nastal njen drugi scenarij, s katerim je želela v gledalcih pustiti vtis. Zgodba pripoveduje o petih mladostnikih, ki so zaradi slabih družinskih odnosov prepuščeni sami sebi. Počnejo nesprejemljive stvari in gredo predaleč. Avtorica izpostavi, da se ji zdi bistveno nasilno obnašanje otrok, njihove reakcije na obtožbe, ponižanje, egoizem z obtoževanjem drugega, vse tisto, kar še sami ne dojemajo. „Igra predvsem kritizira malomarne starše, učitelje in vzgojitelje. Seveda je kriv tudi pritisk družbe, ampak družbo

prepogosto narobe razumemo. Rada bi pokazala ljudem, ki obtožujejo te male barabe, da so to pravzaprav naši otroci. So otroci naše družbe, žrtve slabe vzgoje, produkt pritiska učiteljev in drugih nadrejenih. Vse kar delajo, delajo zaradi upora (kričanje, jeza, izzivalnost, nasilje). Hočejo pozornost, ljubezen, ker je ne dobijo zlepa, jo izsiljujejo zgrda. Za vsemi besedami (predvsem glavnega lika) stoji vprašanje „Zakaj?“. Svoji sestri na primer pove, da je vse njegova izbira – Zakaj je slabo izbral? Ker ima druge vplive. Tiste, ki si jih ni sam izbral.“

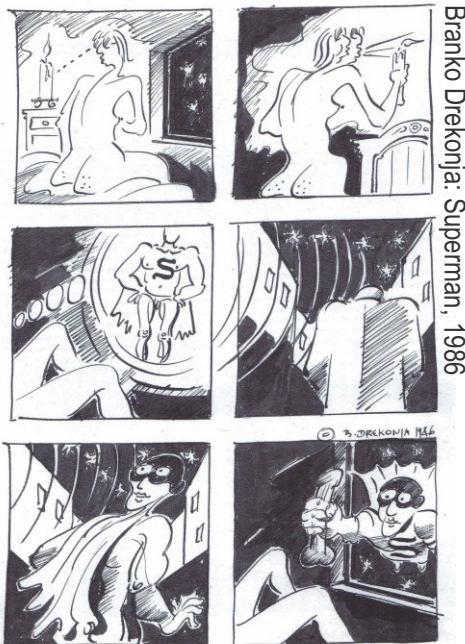
Liki, ki jih odigrajo **Monika Gabrijelčič, Tina Skočaj Skok, Katarina Jerončič, Julija Ipavec, Angelika Gomišček Kravos, Martin Gerbec in Nejc Laščak** so prepričljivi. Avtorica pravi, da je ta igra tudi za MAK-ovce pomenila nekaj novega, nekaj bolj udarnega in meni, da so gledalce kar precej presenetili. „Seveda je igra ogledalo, pa ne le sodobne mladine! V to ogledalo ne smemo samo gledati, ampak moramo tudi videti odsev.“

Strip, podoba za hip, a dolg sporočilni utrip

Mestna galerija Ljubljana je priredila razstavo *Risba v stripu na Slovenskem* (7. julij - 16. oktober 2011), na kateri je bilo predstavljeno 86 avtorjev. Domači umetnik **Branko Drekonja** Kuštro se je predstavil s štirimi stripi.

Petra Paravan

„Strip omogoča, da z nekaj sličicami posreduješ situacije, ki te zabavajo, provocirajo ali pa ti gredo na k****... Poleg tega pa gledalec ne potrebuje strokovnjaka, ki bi mu razložil, kaj je umetnik hotel povedati.“ Branko se je s stripom ukvarjal le kratek čas, v 80-ih letih je namreč za Mladino risal stripe, ki jih je kasneje zbral v album *Strip je orožje*, vzemi ga v roke. Ti enostranski, humoristični stripi se skozi vizualno metaforo dotaknejo blage satire z namigi na spolnost. Ob razstavi je izšel katalog, v katerem je obrazložitev Brankovega stripovskega ustvarjanja. „Kljub pogostim ciničnim in črnohumornim sporočilom je njihov izraz dokaj veder. Slogovno kažejo določen razpon, ki sega od skicoznih (Parada) do bolj strogo oblikovanih stripov (Zlobni Jožef in Marjetica, Klo klo klo). Superman, lahкотen geg na temo seksa in superherojev, je s svojo spontano risbo bližje prvemu polu. Kadriranje postavlja v ospredje figuri obeh nastopajočih likov, ozadja so minimalna in zgolj nakazujejo prizorišče. Sumarično narisani figuri opisuje nekaj energičnih, ohlapno povezanih

Branko Drekonja: Superman, 1986

linij. Vsebinsko preprost strip je tako nadgrajen s slikovitim, dinamičnim likovnim izrazom, ki kar pulzira od energije.“

Branko ima trenutno nekaj imenitnih zamisli v povezavi s stripom. Pravkar je v tisku „nov svinjepisni roman **Egista Zagoričnika**, Seksualna svetovalnica Jakoba Novohiša, opremljen z mojimi ilustracijami v stilu Razvratnih muz. Knjigico toplo priporočam občanom in občanom za branje v dolgih zimskih večerih...“

Pod Brankovim latnikom pred hišo se je poleti odvijal simpozij na temo stripa. Prisotnih je bilo tudi nekaj organizatorjev razstave. „Golaž, ki ga je pripravil naš hemingwayevski urednik Tone, je bil odličen, vino pa tudi...“

Razstava potuje naslednje leto v Podgorico v Črni Gori, za leto 2013 pa je predvidena v Mariboru. **Branko Drekonja** je med leti 1979 in 1983 študiral na Akademiji za likovno umetnost. Ukvarja se s slikarstvom, kiparstvom, scenografijo, ilustracijo in oblikovanjem mask.

Srečanje FECC v Kanalu

Gostitelj četrtega delovnega sestanka Evropske federacije karnevalskih mest Slovenije je bilo Etnološko društvo Liški pustjé

Lea Širok, foto: Toni Dugorepec

Predsednik ED Liški pustjé **Branko Žnidarčič** je gostom predstavil društvo, ki se lahko pohvali s tem, da ohranja izjemno kulturno tradicijo pustnih mask z različnih območij naše občine. Častni član društva **Pavel Medvešek**, ki je Žnidarčiču tudi posredoval skice izvirnih pustnih mask, pa je orisal zgodovino tradicionalnega pustovanja na območju kanalske občine in obenem opozoril, da je društvo Liški pustjé še vedno brez ustreznih prostorov, kjer bi maske lahko izdelovali in hranili. Vsa skrb za edinstveno etnološko dediščino pustov, ki že nekaj časa domujejo v Kanalu in so nastajali v davnini, v vaseh pod Kanalskim Kolovratom, je tako prepuščena družini Žnidarčič, ki je za maske uredila lastne kletne prostore, je poudaril Medvešek: „Ker pa je zanimanje za to zbirko iz leta v leto večje, družina opravlja še neke vrste muzejsko dejavnost, ki pa v takšnih pogojih ne more biti v ponos kraju, ki si želi večjega turističnega obiska in promocije starodavnega trga.“

Predsednik Evropske federacije karnevalskih mest (FECC) Slovenija in član predsedstva FECC **Branko Brumen** je povedal, da je Slovenija že 20 let članica največje svetovne karnevalske zveze, ki združuje več kot 500 članov iz 52 evropskih in drugih držav. Vanjo je včlanjenih tudi vseh 12 večjih slovenskih pustnih organizacij. Brumen je povedal, da je že 25 let vodja kurentovanja in poudaril, da „število tradicionalnih avtohtonih pustnih likov Slovenijo uvršča v sam svetovni vrh, zato mora biti ohranjanje in negovanje izjemne pustne tradicije ena od osrednjih nalog našega kulturnega prostora“.

Podpredsednik FECC Slovenije **Peter Radoja** je dodal, da so „pustne maske, podkrepljene z zgodovinsko etnografsko dediščino, vsekakor največja vrednost, ki jo je potrebno ohraniti in se obenem upirati zaskrbljujočim težnjam zadnjih dveh let, da bi tradicionalne puste posodobili in jih vpeli v plehko, izpraznjeno pustovanje, kjer imajo glavno besedo le lepa dekleta“.

Sicer pa slovenski karnevali postajajo pomemben del slovenske turistične ponudbe, je v letnem poročilu izpostavil predsednik Brumen. Po neuradnih podatkih so lansko leto na več kot 200 prireditvah javnega pomena pritegnili več kot 200.000 obiskovalcev, in več kot 20.000 udeležencev iz 15 držav. Samo v povorki na kurentovanju v Ptuj, ki so jo vodili Liški pustjé, je bilo več kot 1400 udeležencev in 17 skupin slovenskih tradicionalnih pustov. Predstavniki slovenskih karnevalov pa so sodelovali na več kot desetih karnevalih v drugih državah Evrope.

Tudi letos so se priprave na pustovanje 2012 začele na Martinov dan, 11. novembra, med velikimi prireditvami pa bo 11. februarja 2012 zagotovilo veliki etno festival, ko se bodo na Ptuj, kot partnerju Evropske prestolnice kulture, prvič predstavili tradicionalni pusti in maske z vseh petih celin.

Predstavniki FECC so delovno srečanje po razpravi zaključili z naslednjimi sklepi: FECC pozove župane in občinske svete, da pustnim društvom zagotovijo ustrezne prostore za izdelavo in hrambo tradicionalnih pustnih mask; nadaljevali bodo z dobro prakso izmenjave obiskov na domačih in tujih karnevalih, vzpostavili bodo spletno stran FECC Slovenija in zagotovili aktivno udeležbo na medcelinskem srečanju pustnih mask na

Člani FECC Slovenija v delavnici Branka Žnidarčiča

Ptjuju. Prav tako so bili soglasni, da temelj slovenskih karnevalov ostaja etno dediščina. Predsednik Liških pustov Žnidarčič, je dodal, da bodo v letu 2012 poskusili organizirati začetek pusta v vaseh ob Idriji in obuditi tradicijo karnevala, prav tako pa bi po njegovem morali karneval vsako leto organizirati v Kanalu, čeprav za to v bližnji prihodnosti ne vidi prav velikih možnosti. Udeležencem sestanka so dobrodošlico izrekli kanalski

župan **Andrej Maffi** ter predstavnika krajevnih skupnosti Kanal, **Boris Čufer**, in Lig, **Franc Urbančič**. Delovnega sestanka Evropske federacije karnevalskih mest Slovenija so se udeležili predstavniki pustnih društev iz Ptuj, Cerknice, Šoštanja, Mozirja, Slovenskih Konjic, ustanovitelja FECC Slovenija Mirko in Erika Napast iz Slovenske Bistrice, pustna kraljica Apolonija I. ter člani ED Liški pustjé iz Kanala.

Pavel Medvešek in Branko Žnidarčič

Branko Brumen se podpisuje v knjigo gostov, v delavnici - muzeju pri Žnidarčičevih

Varno zavetje pred nasiljem in stiskami

Novogoriški krizni center za otroke in mladostnike, zadnji v mreži desetih centrov po Sloveniji, praznuje svoj prvi rojstni dan. Varno zavetje in pomoč je v hiši Desetka, kot jo radi poimenujejo, prvo leto poiskalo dvajset mladih, največkrat zaradi hudih stisk doma. Nastal je iz potrebe in s pomočjo dobrih ljudi, tudi Fundacije Danila Türka „Pustimo jim sanje“. Namenjen je otrokom in najstnikom vseh občin severnoprimske regije.

Nataša Bucik Ozebek, foto: Doris Jug Cigoj

Največkrat mladi k nam prihajajo zaradi nasilja v družini, zaradi različnih zlorab, lahko tudi zaradi hudih socialnih stisk in težav, povezanih z odrasčanjem. Ponavadi nikoli nimajo samo enega problema, ampak eksplozivno mešanico vsega, "v dnevni sobi centra pripoveduje njegov vodja **Matej Prezelj**. „Od teh otrok ne moremo pričakovati velikih sprememb, a če jim olajšamo samo en korak v drugačno življenje od tega, ki so ga bili vajeni doslej, si zaslužimo čisto desetko,“ se posmeje. „Ko pride otrok k nam, se najprej pogovorimo z njim in vedno se skušamo pogovoriti tudi s starši. Ne razdiramo družine, delamo na tem, da bi družino spravili nazaj skupaj,“ pravi Prezelj. Ključ do uspeha je zaupanje,

kako se vse skupaj na koncu izide, je odvisno od številnih dejavnikov. „Najtrši oreh so včasih mladostniki, včasih pa tudi starši,“ prikimata vodja centra. V varnem zavetju lahko otroci in mladi ostanejo največ tri tedne. „Bivanje lahko izjemoma tudi nekoliko podaljšamo, a če je težava tako huda, da se je v tem času ne da rešiti, smo na centru za socialno delo dolžni poiskati trajnejšo rešitev,“ ob Prezlju razloži direktorica Centra za socialno delo (CSD) Nova Gorica **Ivanka Drnovšček**. Primerno hišo so v mestu iskali dlje časa, potreba po njej pa je bila velika. „Ko se je sredi noči, med vikendom ali praznikom zgodila situacija, v kateri je bilo treba otroku pomagati in ga začasno namestiti v

varno okolje, smo imeli velik problem, kam z mladostnikom,“ razloži. Številke namestitev so trenutno v primerjavi z ostalimi centri po Sloveniji še skromne, kar pa ne pomeni, da težav ni. „Mogoče je tudi današnji dan odprtih vrat eden tistih, ki bo prepričal ljudi, da krizni center ni nekaj hudega,“ je tisti dan, ko so vrata centra na široko odprli obiskovalcem, razmišljala direktorica. V Desetki lahko pet zaposlenih hkrati sprejme osem otrok, le v izjemnih primerih tudi enega od staršev. Tik pod streho se skriva varna soba ali soba za videokonferenco. „Za res“ je še niso uporabili, opremljena s kamerami pa naj bi prav prišla ob razgovoru z otrokom, ki je doživel nasilje. En sam pogovor bi bil dovolj za potrebe tožilstva, sodstva, policije in socialne službe, otroku pa bi prihranili mučne odgovore na vsa mogoča vprašanja. Spodaj v kleti krizni center dopolnjuje dnevni center Žarek, ki je letos po devetih letih iz dvakrat tedenskega resnično postal dnevni. Je eden od preventivnih programov CSD. „Obiskujejo nas mladi, ki se srečujejo s težavami doma, z vrstniki in tudi mnogi, ki si želijo aktivno preživeti prosti čas,“ pripoveduje vodja centra **Manca Pušnar**. Mladim – vsak dan jih obišče od 10 do 15 fantov in deklet – pomagajo jim pri učenju in jih spodbujajo, da prevzamejo odgovornost za svoje vedenje, življenje in odločitve. V Sloveniji deluje 10 kriznih centrov, namenjenih otrokom in mladostnikom med 6. in 18. letom, ki so se znašli v hudi stiski. Leta 2010 so v njih našli 5797 nočitev, letos do septembra pa že 4721.

Desetko in Žarek je novembra obiskal predsednik Danilo Türk

VRTEC&ŠOLA

Od otroške ideje do razstave

Ko nepričakovan dogodek porodi nekaj več

Blanka Černe in Valentina Cigoj, foto: Vrtec Kanal

Otroci iz 4. skupine Vrtca Kanal, so v sredo, 26. oktobra, razstavili skupinske slike v našem vrtcu. Konec novembra pa se je razstava preselila v Manufakturo v Kanalu, kjer so si jo lahko ogledali vsi krajani. Zamisel za našo prvo razstavo se nam je porodila nepričakovano in spontano. Nastala je iz milnega mehurčka. Ja, dobesedno tako.

Otroci so risali s flomastri, ker je bil papir malo povoščen, smo ga na koncu prebarvali s čopičem in tempera barvo. V lonček, v katerega smo dali barvo in vodo, je bilo tudi milo, ki so ga otroci nepričakovano kanili v lonček. Flomaster se je začel topiti in risati različne vzorce po papirju, ki so se s časom spreminjali. Ker smo bili nad rezultati navdušeni, smo se odločili, da

poskusimo še z velikim formatom papirja. In tako smo se lotili dela.

Otroci so skupinsko risali po papirju, ki smo ga na koncu prebarvali s čopičem. Slike so čez cel dan nastajale pred našimi očmi in se spreminjale. Naredili smo osem velikih slik, ki smo jih na koncu poimenovali: Kaktusi v puščavi, Ptič nad morjem, Slap, Nevihta v puščavi, Mož na deblu, Ledenik, Ogenj in Vse v enem.

Samo delo nam je prineslo obilo zadovoljstva in dobre volje, saj smo ves čas opazovali, kaj nastaja pred našimi očmi. Na svoje delo smo zelo ponosni, zato smo ga tudi razstavili.

S tem pa zopet lahko pridemo do zaključka, da so otroci pravzaprav največji umetniki.

Oktobra odprli novo igrišče vrtca v Desklah

Sredstva za prenovu dotrajanega igrišča je prispevala naša občina

Davorina Šuligoj Prinčič, foto: Vrtec Deskle

Na slovesnost smo povabili tudi župana in našega sokrajana **Andreja Maffija**, ki se je povabilu z veseljem odzval. Bili smo navdušeni. Otroci so se z zanimanjem in v nestrpnem pričakovanju pripravljali na ta velik dogodek.

Končno je prišel veliki dan. Lepo, sončno jesensko vreme je bilo kot naročeno. Potrebno je bilo urediti še zadnje malenkosti in vse je bilo pripravljeno. Otroci iz vrtca so oblikovali kulturni program, ki se je odvijal na igrišču pred vrtcem. Vrhunec dneva je bilo uradno odprtje prenovljenega igrišča, ki sta ga skupaj izvedla ravnatelj OŠ Deskle **Vojko Simčič** in župan. V zahvalo so otroci županu poklonili otroško sliko igrišča. Nepopisno veselje se je razleglo med otroki, ko so se razkropili po igrišču in tudi sami preizkusili njim namenjena igrala. Praznovanje se je nadaljevalo s piknikom na prostem. Bilo je nepozabno.

V imenu otrok, staršev in zaposlenih v Vrtcu Deskle se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste na kakršen koli način pripomogli k prenovi igrišča za naše najmlajše.

Misli otrok ob odprtju novega igrišča:

Zelo sem vesela, ker imamo nova igrala in ker so jih strici postavili. Zelo so bili pridni. Anica, 4 leta

Všeč mi je na našem igrišču, ker se lahko igramo gasilce s čeladami in je majhen tobogan gasilski tovornjak. Filip, 4 leta

Všeč mi je tobogan, gugalnica, drog, konjiček in tekanje po travi. Vse mi je všeč. Vesela sem, da imamo tako lepo igrišče. Katarina, 4 leta

Meni je všeč novo igralo plezalo in gugalnica. Ana, 3 leta

Na novem igrišču mi je najbolj všeč tobogan in gugalnica. Zabavni so mi tudi kamenčki. Nejc Č., 4 leta

Zelo sem vesel, ker imamo nova igrala. Elvin, 5 let

Ob otvoritvi mi je bilo najbolj lepo peti pesmico Gugalnica. Patrik, 4 leta

Všeč mi je tobogan in plezalo, rad se igram tudi v peskovniku. Timotej, 4 leta

Zelo mi je všeč novi tobogan. Na igrišču smo peli pesmico o gugalnici. Nal, 4 leta

Kanalski devetošolci spoznavali poklice

Tehniški dan, 15. novembra, je potekal v znamenju medgeneracijskega sodelovanja.

Franc Komac, predsednik DU Kanal; Neža Medvešček in Klementina Medvešček 9.b

Šola se je tako povezala z Društvom upokojencev Kanal, to pa je priskrbelo mentorje za različne poklice. Učenci so se seznanili s frizerstvom, slaščičarstvom, izdelavo nakita, obdelavo kamna in lesa, šiviljstvom, pletilstvom in izdelavo cvetja iz krep papirja. Skupina upokojencev pa je utrjevala znanje iz računalništva pod mentorstvom šole in učencev.

Pri frizerski delavnici je frizerka in kozmetičarka **Laura Pirih** predstavila svoje delo. Na modelu (učenki) je pokazala nekaj vrst oblikovanja pričeske in dala nekaj nasvetov o negi telesa. Pri slaščičarski delavnici nas je vodila **Martina Falatov** iz slaščičarne Rafaelo. Izdelovali smo okraske za torto iz sladkorne mase ter čokolade in minjone. **Boris Gabrijelčič** nas je v pletarski delavnici naučil ročno izdelovati košare ter druge ročne izdelke iz lesa. Pri kamnoseški delavnici smo razlikovali različne vrste kamna, ga brusili in vanj klesali črke. Delavnico je vodil **Slavko Brezavšček**. Delavnico izdelovanja nakita je vodila **Andreja Tinta**. Pokazala nam je različne tehnike izdelovanja nakita. Izdelovali smo uhane, verižice, zapestnice in prstane. Pri mizarški delavnici smo pod budnim očesom **Bruna Pavšiča** izdelovali okvirje za slike, stolice. Šiviljsko delavnico je

vodila **Anka Logar**. Učenke so izdelale prijemalke za posodo in spoznale uporabo šivalnega stroja ter razne spretnosti.

Istočasno so v 3. in 5. razredu ter v podaljšanem bivanju potekale delavnice izdelovanja rož iz papirja, ki sta jih vodili **Sava Dugar** in **Dora Ravnik**.

Na koncu delavnic smo imeli še predstavitev vseh delavnic, izvajalcem smo ponudili sladice, privoščili pa smo si tudi torte, ki smo jih naredili pri slaščičarski delavnici. Vsi izvajalci delavnic so bili prijazni in so radi pomagali, zato se jim učenci iskreno zahvaljujemo. Mislim, da je bil dan dobro izpeljan, zagotovo je kdo izmed nas ugotovil, katera vrsta dela mu leži in mu bo to pomagalo tudi v naprej. Slabo pri vsem tem je bilo samo to, da so bile nekatere delavnice preobsežne in preveč zanimive za samo dve šolski uri. Tudi Društvo upokojencev Kanal se za sodelovanje zahvaljuje vsem mentorjem, ki so predstavili poklice, pa tudi ravnateljici in mladim mentorjem za računalniško usposabljanje njihovih članov.

Vsi sodelujoči so se strinjali, da je tehniški dan dobro uspel in si zaželeli podobnega sodelovanja tudi v bodoče.

Učenke pri šivilji Anki Logar
Foto: Franc Tomac

Srečanje z invalidi

Pri uri državljanske in domovinske vzgoje ter etike smo eno uro namenili tudi temi invalidnost

Maja Križnič in Hana Munih, 7.a OŠ Kanal

Ustvarjanje na temo invalidi: Aleks Zimic

Obiskali
so nas
predstavniki
različnih
invalidskih
organizacij,
dva pa sta nam
predstavila
svoji
zgodbi.

Prvi je imel okvaro že prirojeno in je bil član društva delovnih invalidov, medtem ko je drugega doletela prometna nesreča in je sedaj paraplegik. Zbrali smo se v telovadnici in jima z veseljem prisluhnili.

Na začetku ure se nam je pridružila tudi ravnateljica in z uvodnimi besedami odprla naše srečanje. Gosta sta nam zaupala nekaj izkušenj o tem, kako ljudje sprejemajo njuno drugačnost ter kako se danes znajdeti v družbi. Povedala sta nam tudi, kako se preživljata ter kako poteka njun vsakdan. Ob koncu srečanja smo jima postavili še nekaj vprašanj. Za prijeten zaključek pa so naše učenke pripravile še zaključno misel v pesniški obliki.

S tem srečanjem sta nam invalida prikazala drug pogled na vsakdanje in včasih težko življenje drugačnih od nas. Nikoli ne vemo, kdaj se nam lahko zgodi kaj takega.

Jesenski pohod na Vodice

Učenci – novinarji OŠ Deskle, foto: OŠ Deskle

Pohod na Vodice

Na mrzlo ponedeljkovo jutro, 14. novembra, smo se učenci in učitelji višjih razredov odpravili na Vodice. Pohod smo začeli ob osmi uri pred šolo, od koder smo krenili proti cerkvi sv. Kvirina in nato nadaljevali do Vodice. Pot smo v spremstvu medlih sončnih žarkov in rahlega vetriča prehodili v dveh urah. Na cilju smo bili veseli prijaznega sprejema domačinov in toplega čaja, ki se je po taki poti še kako prilegel. Na bližnjem travniku smo se na soncu še malo spočili, se poigrali, veliko klepetali, nato pa smo se odpravili proti domu. Čeprav smo se vrnili nekoliko utrujeni, je bil naš šolski dan vseeno lep in zagotovo bolj zanimiv, kot če bi ga preživeli v šoli.

Devetošolci prvošolcem

Prijetno smo bili presenečeni, ko nam je razredničarka pri razredni uri predala pošto prvošolcev. Poleg lepih želja so nam poslali tudi risbice, ki krasijo našo učilnico. Z veseljem smo sprejeli njihovo prijateljstvo in jih že tudi dvakrat obiskali. Zagotovo pa se bomo med šolskim letom še družili. Pa še to:

Dragi mali prijatelji!

Čeprav ste najmlajši, smo počaščeni in veseli, da ste prav nas izbrali za svoje velike prijatelje. Pazili bomo na vas in vam pomagali, lahko se zanesete na nas. Radi vas imamo.

Otrci in delavci Osnovne šole in Vrta Deskle

Devetošolci OŠ Deskle

Gnila jabolka ali skok v višino?

Starejše ljudi ponavadi zanemarimo in na njih pozabimo, češ, 'zakaj bi jih poslušali'. Ne zavedamo se, da če jim prisluhnemo, lahko izvemo marsikaj novega in zanimivega. Odpravila sem se k babici in ji zastavila nekaj vprašanj.

Nikita Bucik, 8.a OŠ Kanal, foto: Toni Dugorepec

Za začetek povejmo, da se je življenje otrok nekoč zelo razlikovalo od današnjega.

"Seveda, moje otroško življenje ni bilo lahko, medtem ko danes otroci živijo v 'razkošju'. Moje življenje je bilo bolj skromno, nisem poznala tehničnih pripomočkov, za vse so bile potrebne roke in glava."

Kot ste povedali, je bilo življenje nekoč bolj skromno, vseeno pa so zagotovo bile tudi kakšne pozitivne stvari?

"Kljub siromaštvu smo otroci vedno videli tudi dobre stvari. Vsak večer smo se skupaj srečali na vasi in veselo peli ter si še kakšno zanimivo povedali. Skoraj vedno pa smo morali še kakšno ušpičiti, da smo 'lažje spali'. Poznali smo tudi veliko zabavnih iger."

Danes otroci večino časa preživimo pred televizijo ali računalnikom. Vi ste se veliko več igrali, se mogoče spominjate kakšne zanimive igre?

"Kot sem že rekla, tehničnih pripomočkov nisem poznala. Otroci smo svoj prosti čas poleg šolanja preživeli zunaj. Rodila sem se pred divjanjem 2. svetovne vojne. Otroci smo bili navajeni bomb, pušk, napadanja... Po eni strani, se nam je vse to zdelo zanimivo, zato smo se igrali na podoben način. Vzeli smo gnila jabolka in se z njimi obmetavali kot z nekakšnimi bombami (smeh). Poleg tega smo se igrali tudi 'skok v višino'. Ti dve igri sta bili klasični."

Danes otroci velikokrat kaj ušpičimo, kar starejšim ni po volji. Priznati pa morate, da tudi vi niste bili 'angelčki'.

"Seveda nismo bili angelčki. Za razliko od danes nismo imeli televizije, računalnika... Po glavi so nam rojile same norčije. Mislim, da smo jih lahko ušpičili še več, kot vi danes."

Nikita Bucik z babico Danielo pred hišo v Bodrežu

Zanima me še, kako je potekalo vaše šolanje?

"Nisem se rodila v rožnatih časih, šola je bila takrat porušena. V šolo sem začela hoditi pri desetih letih, končala pa že pri štirinajstih. Kratkotrajno šolanje je vplivalo na mojo prihodnost."

Vaši časi res niso bili rožnati, zgodilo se je veliko strašnih stvari. Katera se vam je najbolj vtisnila v spomin?

"Še zdaj mi je hudo, ko se spomnim napada Nemcev. Zaradi smrti enega njihovega vojaka so nas otroke postavili ob zid in namerili v nas puško. Moja mama

pa je znala nemško in nas tako rešila pred smrtjo."

Časi so bili res grozni, ampak ali bi se radi vrnili v te čase?

"Ne, moram reči, da ne. Časi so zame bili preveč hudi. Čeprav so se dogajale tudi pozitivne stvari, se nikoli ne bi vrnila v čas 2. svetovne vojne."

Po vsem povedanem me zanima, ali bi imeli kakšen nauk zame oziroma vse otroke?

"Vam bi podala samo en nauk, bodite skromni in delavni, saj boste tako daleč prišli."

Starejše sem učila računalništva

Lea Marković, 9.b OŠ Kanal, foto: OŠ Kanal

Prvič sem sodelovala v Simbiozi, projektu, v katerem smo mlajši učili uporabljati računalnik starejše, v torek, 18. oktobra. Starejši občani so se učili brskati po internetu.

V veselje mi je bilo, da sem jim lahko pomagala in jim delila nasvete, saj sem se zaradi tega tudi prostovoljno javila. Želela sem svoje znanje deliti z drugimi.

Naučili so se poiskati razne podatke o voznih redih avtobusov in vlakov, naučili so se poiskati telefonske številke v imeniku, urejati besedila, ustvarili pa so si tudi svojo e-pošto.

Zelo lepo bi bilo, če bi se Simbioza vsako leto redno izvajala, saj bi to tako starejšim, kot nam mlajšim koristilo.

Pri Simbiozi je pomagala tudi učiteljica Nives Volk (prva z leve)

Še en uspešen bodibilder

Za kanalskega bodibilderja Mateja Koširja je bila letošnja sezona zelo uspešna

Lea Širok, foto: Gašper Grošelj

Bodibilder **Matej Košir** tekmuje v kategoriji fitness, na tekmovanja pa se pripravlja s pomočjo trenerja **Gašperja Groma**.

Na nedavnem svetovnem prvenstvu IBFF, ki je potekalo v Kopru, je v svoji kategoriji med 19 tekmovalci dosegel 5. mesto in bil kot edini Slovenec uvrščen v finale. S to uvrstitvijo si je priboril prvo mesto med Slovenci, ki mu je prineslo tudi naslov državnega prvaka v fitness kategoriji za leto 2011. Naj omenimo še, da je na prvenstvu sodelovalo več kot 20 držav iz celega sveta, konkurenca pa je bila zelo močna, saj je nastopilo več kot sto tekmovalcev. Dva tedna kasneje pa so se z ekipo Maximum team iz Ljubljane, za katero tekmuje, udeležili še ene tekme za svetovno prvenstvo WFF, ki je bila v avstrijskem Gradcu. Prijavljenih je bilo več kot dvesto tekmovalcev, Košir pa je ponovil uspeh iz Kopra, to je, še eno 5. mesto za zaključek sezone. Če torej potegnemo črto pod letošnjo zelo uspešno sezono kanalskega bodibilderja, se Matej lahko pohvali z naslednjimi rezultati:

1. mesto
WFF/NABBA
Avstrija open

5. mesto
IBFF World
Championship
2011

1. mesto
državno
prvenstvo
2011

5. mesto
WFF World
2011

Zmaga na rallyu Idrija-Cerkno 2011

Člana Športnega društva Gas Kras Niko Lovišček in Gregor Maver sta nastopila na zadnjem rallyju slovenskega državnega prvenstva in iz Idrije, kjer je rally v Sloveniji dobesedno doma, odnesla zmago.

Mirela Maver, foto: Aleš Velušček

Niko in Gregor v akciji

Niko Lovišček in **Gregor Maver** sta se po skoraj dveletni pavzi z novim dirkalnikom Renault Clio 1,4 16V pripravljenem v lastni delavnici NLTEC, zopet vrnila na slovensko sceno rallya ter letos tekmovala na dveh od skupno šestih dirk. Po odstopu, zaradi tehnične okvare na rallyu Ajdovščina, ki je potekal dvajsetega avgusta, sta

se desetega in enajstega oktobra podala na 5. rally Idrija - Cerkno 2011. Dirkata pa v najbolj zastopani in konkurenčni skupini, poimenovani Divizija 1 (vozila s prostornino do 1400 cm³). V njej je bilo na rallyu Idrija-Cerkno prijavljenih šestintrideset posadk, kar je nakazovalo privlačne in napete boje vse do konca.

Rally se je začel v petek popoldan, s tako imenovanim superspecialom ter z zelo zanimivo in tehnično zahtevno progo v samem centru mesta Idrija. Kljub mrazu, je ta spektakel po mestu pritegnil veliko število gledalcev in navijačev. Pravi rally pa se je začel v jutranjih urah naslednjega dne. Na sporedu je bilo šest zahtevnih hitrostnih preizkušenj. Po napetih bojih in z vožnjo, ki ni dovoljevala taktiziranja, je bila za zmago odločilna prav zadnja hitrostna preizkušnja. Odločale so sekunde. Zadnje, šestnajst kilometrov dolgo preizkušnjo, sta Niko in Gregor odpeljala izjemno. Drugouvrščeno ekipo sta prehitela za dvanajst sekund in tako slavila zaslužen in dolgo pričakovano zmago. Poleg tega je sovoznik Gregor Maver dosegel drugo mesto med vozniki oziroma sovozniki do enaindvajset let v skupni razvrstitvi. Posadka z voznikom Nikom Loviščkom in sovoznikom Gregorjem Maverjem se zahvaljuje celotni ekipi, zvestim navijačem, sponzorjem in vsem, ki so jima na kakršenkoli način pomagali. Z optimizmom zreta v sezono 2012, kjer si ekipa želi odpeljati vse tekme za državno prvenstvo Slovenije. Želje ekipe, pa so v veliki meri seveda odvisne od pripravljenosti sponzorjev za podporo avtomobilskemu športu.

OK Salonit Anhovo – prvo trimesečje uspešno!

OK Salonit Anhovo – Kanal je trenutno med najboljšimi štirimi ekipami v državnem prvenstvu in na zaključnem turnirju pokala Slovenije

Boštjan Simčič, foto: Borut Jurca

Kljub slabšemu začetku na državnem prvenstvu (DP) - dvakrat zapored so izgubili, in sicer proti ekipi ACH Volley in Calcitu v gosteh, OK Salonit Anhovo uspel stabilizirati igro. Začetna neuigranost ekipe, nestabilnost nekaterih igralcev in poškodbe so sedaj že preteklost. Ekipa je iz tekme v tekmo boljša, suverena in ne niha v sami igri. Nakup novih, mladih igralcev, odbojkarjev **Janka Breganta** in **Danijela Koncilje** ter organizatorja igre **Žarka Kisića**, se je izkazal kot dobra naložba. Trije mladi perspektivni odbojkarji iz kanalske odbojarske šole **Urban Česnik**, **Matevž Lazar** in **Nejc Pirih** so z igro tudi v članski ekipi dokazali, da se razvijajo v dobre odbojkarje.

"Igra se počasi razvija in vedno bolj se bo. Vem, da ta ekipa zmore več, ampak dosednji potek prvenstva je pokazal, da je odbojka zelo nepredvidljiva. Ni več takšnega načina igranja, kot ga je bil Salonit vajen pred leti, ko je tekme z lahkoto dobival. Druge ekipe so vedno zelo motivirane, ko je na drugi strani igrišča Salonit. Moramo se naučiti igrati kot favoriti in to vlogo favorita tudi upravičiti. Ti mladi fantje se zavedajo, da ni enostavno nositi Salonitovega dresa in da od njih pričakujemo odgovorno igro. Zaenkrat je vse dobro, koliko pa bomo uspešni, bo pokazal čas," pravi športni direktor OK Salonit Anhovo, **Miloš Grilanc**.

Tudi mlajše selekcije OK Salonit Anhovo pod vodstvom drugega trenerja članske ekipe **Leona Schillinga** dosegajo dobre rezultate. Tako so mladinci OK Salonit Anhovo konec oktobra v Šempetru že tretjič zapored nastopili na zaključnem turnirju mladinskega DP in izboljšali lansko uvrstitev. Osvojili so 2. mesto v mladinskem DP. Pokal za najboljšega napadalca je prejel korektor **Matevž Lazar**.

Grilanc meni, da je kanalski odbojarski center najmočnejši v Sloveniji in da je naša odbojka napredovala: "Opažam, da pri mladih postaja vse bolj popularna. Tudi drugi odbojarski klubi po Sloveniji beležijo povečan obisk treningov mlajših selekcij. Odbojka pridobiva na pomenu in ima vedno večji sloves." Poleg Kanala, vadbo odbojke organizirajo še na

OK Salonit: Panvita Galex Murska Sobota

OŠ Deskle in OŠ Dušana Muniha na Mostu na Soči. "Mlad športnik ima v Kanalu vse možnosti, da se razvije v dobrega odbojkarja. Tako rekoč na dvorišču ima klub, ki mu lahko omogoči skok v sam vrh slovenske in evropske odbojke. V primerjavi z ostalimi športi je odbojka pri nas v prednosti. Ima znanje, infrastrukturo, ima tradicijo in tudi odnosi z ostalimi klubi, ki iščejo igralce, so na zelo visoki ravni. Mi namreč sodelujemo s klubom Sisley iz Trevisa. Nudimo odskočno desko za igralcev boljši jutri. V Sloveniji ni veliko odbojarskih centrov, ki so tako imenovani proizvajalci talentov. Poleg Kanala lahko omenim še Žužemberk in Ravne na Koroškem. Ampak to so manjše sredine, ki niso obremenjene z dosežki prve ekipe. Salonit je tukaj izjema, ker hkrati skrbi za uspeh članske ekipe in za temelje kanalske odbojke," še dodaja Grilanc.

OK Salonit Anhovo ostajajo veliki dolžniki zaradi lanske sezone, kjer so zasedli peto mesto v državnem prvenstvu in izpadli v polfinalu pokalnega tekmovanja. Letošnji slabši finančni položaj ekipe jih je odrezal od interlige, ampak v vsem je nekaj dobrega. Zato vse moči usmerjajo v slovensko državno prvenstvo in državno pokalno tekmovanje. Kakor poudarjajo, sta bila cilja za letošnjo sezono dva, uvrstitev med prve štiri ekipe državnega prvenstva in vstopnica na zaključni turnir pokala Slovenije. Vstopnico na državni pokal Slovenije so si že priigrali na povratni tekmi četrtine finala pokala Slovenije z zmago proti ekipi MOK Krka. Tako so finalisti pokala OK Salonit Anhovo, ACH Volley, Calcit Volleyball in UKO Kropa. Zaključni turnir pokalnega tekmovanja za moške bo na sporedu 4. in 5. januarja 2012.

Peš iz Ročinja na Triglav

Simon Prinčič, foto: Arhiv pohodnikov

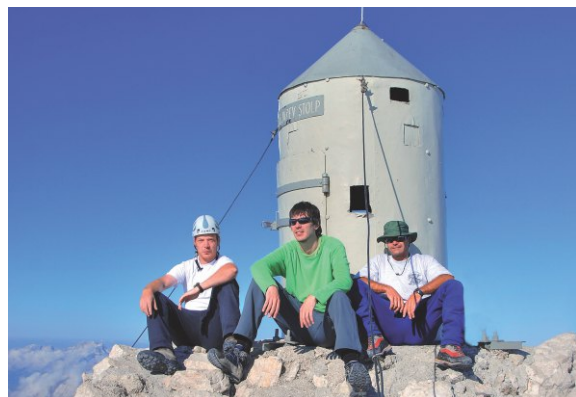
Niko in Simon, letos se jima je pridružil še Mladen Perendija, sta to dolgo, naporno, a prijetno pot opravila že šestič zapored in sicer od 22. do 24. septembra.

Prvi dan jih je pot vodila iz Ročinja na Most na Soči, mimo Poljubinja na Razor planino. Od tam so pot nadaljevali preko Škrbine do Komne, kjer so prenočili.

Drugi dan so mimo Triglavskih jezer, čez Hribarce, prispeli na Dolič.

Naslednje jutro, ko so se okoliške gore kopale v soncu, so se povzpeli na najvišji slovenski vrh. Tridnevna pot je bila poplačana s čudovitim razgledom z našega očaka.

Ideja se je porodila
Rudolfu Brezavščku,
skupaj z Damjanom
Malničem, Nikom Melinkom
in Simonom Prinčičem,
pa jo je v juniju 2006 tudi
prvič uresničil.

Peš iz Ročinja na Triglav

Frizbi – leteči diski in poštena igra

Frizbi za v nedeljo popoldne ali poleti na plaži še gre, da pa je frizbi mogoče igrati kot ekipni tekmovalni šport, marsikdo sliši prvič. Študent Andrej Gerbec iz Kanala pojasnjuje, da postaja tako imenovani ultimate frizbi tudi v Sloveniji vedno bolj popularen. Andrej je edini Kanalec, ki se s frizbijem ukvarja aktivno. Pravi, da gre za mešanico ragbija, nogometa in košarke. Posebej poudarja, da ta igra spodbuja fair play, športno vedenje in pošteno igro. Mogoče zato niti ni čudno, da ga igralci igrajo brez sodnika. Soditi morajo sami - pošteno do sebe in do nasprotnika. Ultimate frizbi tako vzpodbuja tekmovalnost, vendar ne na škodo medsebojnega spoštovanja igralcev, pravil in veselja do igre.

Nataša Bucik Ozebek, foto: Osebni arhiv Andrej Gerbec

Frizbi krepi posluš za pravično igro

V Sloveniji se omenjeni šport šele razvija, aktivno ga igra okrog 150 igralcev. Sicer pa frizbi velja za šport študentov. Tudi v Slovenijo so disciplino pred sedmimi leti iz Amerike prinesli študentje. „Vse se je začelo, ko so si študentje na kolodžih začeli podajati aluminijaste podstavke za pite. In videli, da je to lahko zabavna igra. Nenehno so jo posodabljali in ji dodajali pravila, aluminijaste podstavke pa počasi zamenjali za profesionalne plastične diske,“ pripoveduje Andrej. Med pogovorom prizna, da tudi sam prej tega športa ni poznal. Z njim se je „okužil“ med študijem prvega letnika menedžmenta v Kopru. „Igral ga je moj sostanovalec. Iz nejevernosti do tega športa sem še celo

leto rekreativno vztrajal pri odbojki, potem pa me je že na prvem treningu povleklo zraven,“ pravi. Ultimate frizbi sedaj trenira dobro leto.

Pri igri na 100 metrov dolgem in 37 metrov širokem travnatem igrišču je sedem igralcev v vsaki ekipi (na mivki, v dvorani po pet), ki poskušajo disk spraviti na nasprotno stran igrišča in ga prestreči v nasprotnikovi končni coni. Med igro se med seboj ne smejo dotakniti. „Kadar imaš v rokah disk, ne smeš teči. Nasprotnik vedno šteje do deset (v dvorani do 8) in v tem času moraš disk podati naprej, sicer ga dobi nasprotna ekipa. Disk lahko prestrežeš samo v zraku, soigralec ti ga ne sme vzeti iz rok,“ našteva osnovna pravila igre Andrej.

Ekipa doseže točko, ko ulovi disk v nasprotnikovi končni coni – podobno kakor pri ameriškem nogometu ali ragbiju. Igra se zaključí, ko prva ekipa doseže 17 točk. Če nobeni to v 100 minutah igre ne uspe, se od turnirja do turnirja odločajo drugače. Na velikih tekmovanjih ponavadi igro podaljšajo, o zmagovalcu pa odločata dve dodatno zbrani točki. „Zelo pomembna sta tek in eksplozivnost, saj so menjave smeri hitre. Večjo vlogo od moči pa ima pri tem dinamika,“ pravi Andrej. Ena od posebnosti tega športa je, da so ekipe mešane in ga torej skupaj igrajo moški in ženske. „Čeprav se nekemu zdi čudno in meni, da se brez sodnika pravih tekem ne da igrati, lahko iz lastnih izkušenj potrdim, da je to mogoče. Igralci sami med seboj s pravili usmerjamo pravično igro. Pravil ne smemo izkoriščati in za vsako malenkost, ki ne vpliva na igro, klicati napake. Na vsakem turnirju izberemo tudi ekipo, ki je najbolj pošteno igrala. In ta lovorika se po vrednosti brez težav primerja z osvojenim prvim mestom,“ pojasnjuje. In kdaj ga lahko pričakujemo na olimpijskih igrah? „Ne vem,“ pravi Andrej. „Ravno zato, ker nimamo sodnikov, bo uvrstitev nanje verjetno težka, sodi pa že v disciplino svetovnih iger,“ pravi in dodaja, da šport vsaj v Sloveniji in delno tudi v Evropi še ni na takem nivoju, da bi ga lahko označili za profesionalnega. Pridruži se mu lahko vsak, tudi če ni več rosn mlad. Tudi pravih tekmovanj pri nas še ni. Igralci štirih ekip iz Kopra, Nove Gorice, Ljubljane in Maribora se merijo na turnirjih, pogosto se jih udeležujejo tudi v tujini. Posebno veseli pa so bili, da so lahko letos gostili evropsko prvenstvo v Mariboru. „Bolj kot rezultat, je bilo za našo ekipo to prvenstvo pomembno zato, da ljudje spoznajo ta šport, da se nam mogoče tako pridruži še kakšen nov igralec.“ In kdo so najboljši igralci frizbija? „Vodijo Američani, Kanadčani in Japonci. V Evropi so dobri Britanci, Nemci, Švedi, na mivki so zelo močni Filipinci,“ pripoveduje Andrej. Andrej trenira v Kopru, občasno zaigra tudi za novogoriško ekipo. Njegov največji dosežek je dvakratni naslov državnega prvaka, enkrat v open diviziji z goriškim klubom VertiGo in enkrat v mešani kategoriji s koprskim klubom Ko-met. Z razvojem discipline pa rastejo tudi želje po rezultatih, priznava Andrej. A je hkrati prepričan, da se pri igri, kljub profesionalizaciji, športni duh ne bo izgubil. Že zato ne, ker so igralci pred, med in po tekmi prijatelji, ki ne odbrizjo eden mimo drugega vsak v svojo garderobo. Druženje med njimi je posebnost vsake tekme in turnirja. Zdi se, da je tako edina nesreča, ki se igralcu lahko pripeti ta, da disk izbere pot preblizu njegove glave. „Tudi to se zgodi, posebej če igramo zunaj in če piha veter. Tedaj lahko disk zelo hitro spremeni smer, ki jo igralec ne pričakuje,“ se zasmije.

Ekstremni Tor de Geants: Vse je v glavi

Zlatko Koren iz Plav je ljubitelj teka, plezanja, letenja, predvsem pa hribov. Septembra letos se je udeležil ekstremnega gorskega teka Tor de Geants, ki je potekal po dolini Aoste v Italiji. Tek oziroma ultra-trail je bil dolg 330 km, udeležilo se ga je 600 tekmovalcev, ki so se spopadli s kar 50.000 m vzponov in spustov.

Boštjan Simčič, foto: Boris Kuk

Zlatko, dosegel si odlično 70. mesto in progo pretekel v 123 urah. Kot praviš, imamo podobna tekmovanja tudi v Sloveniji, le da so krajša. Kje si pravzaprav izvedel za ta tek?

Na spletni strani Planet Mountain. Znani alpinist iz Anglije se je v lanskem letu tega teka udeležil in o preizkušnji napisal zanimiv članek. Že med branjem sem se odločil, da je to to, in da moram poskusiti. Ko sem se v začetku januarja hotel prijaviti, je bilo tekmovanje v 24 urah že polno zasedeno, tako sem pristal na čakalni listi. Čez poletje sem nekaj tekkel, nekaj kolesaril, pa letel z jadralnim padalom in nekaj plezal. Avgusta meseca je bil Tor des Geants še vedno plan za prihodnje leto. Potem pa dobim e-mail, da se moram v 48 urah odločiti in sem brez pomisleka udeležbo potrdil.

Prav veliko časa za priprave nisi imel?

Nisem se prav načrtno pripravljaj, ker sem za udeležbo dejansko izvedel slab mesec prej. Drugače pa tečem, že odkar sem se lotil alpinizma, saj je dobra kondicijska priprava osnova vsega. Po dobri letalni sezoni v letu 2009 sem se leta 2010 bolj resno kondicijsko pripravljaj za X-Alps 2011. To je »dirka« preko Alp, od Salzburga pa vse do Monaka, peš in z jadralnim padalom. V kolikor ti razmere dopuščajo, poskušaš čimveč odleteti, drugače pa s padalom na hrbtu hodiš ali tečeš. Zadeva traja non-stop, se pravi tudi ponoči brez predaha, počivaš pa po potrebi. Prečkaš hribe, doline, ledenike, skratka 'taprava' preizkušnja. Ampak nisem bil izbran, običajno izberejo samo 30 'atletov' iz celega sveta. Tako sem se prijavil na Tor des Geants. Vsaj kar se kopenskega dela tiče, gre za podobno preizkušnjo, prav tako tečeš non-stop tudi ponoči, vendar je logistično bistveno lažja, saj je pot že vnaprej načrtovana in dokaj dobro označena.

Kdaj ste se odpravili v Italijo?

Konec avgusta sem izvedel, da sem sprejet, tako da sem kar pohitel s pripravami. Start v Courmayeryu, v mestecu pod Mont Blancom je bil 11. septembra ob 10h. Tor des Geants poteka po hribih in dolinah okrog doline Aoste pod najvišjimi vrhovi Alp, od Gran Paradisa, Monte Rossa, Matterhorna, Mont Blanca... Kot da bi tekkel po hribih okoli doline reke Soče od Gorice do izvira po eni strani in nazaj po drugi, samo da je vse večje in višje. Razpon višinske razlike je bil med 300 pa do 3000m nadmorske višine, tako da smo prvi dan imeli vse vremenske razmere, od dežja do snega, potem pa enkratno vreme in res enkratne mrzle jasne noči s polno luno.

Kakšno pa je vzdušje na teku?

Enkratno. Na začetku je bila kar 'gužva'. Na startu je bilo okoli 600 tekačev iz vsega sveta, potem smo se pa kar porazgubili, tako da sem bil večinoma sam. Vsako toliko časa kakšnega prehitíš, ali obratno.

Tor de Geants: 600 tekmovalcev, Zlatko je bil odličen 70.

Tiste, ta prave, smo videli samo na startu. V cilj nas je prišla polovica. Prvi je porabil dobrih 80 ur za vseh 330 hribovskih km. Prvih 150 km sem pretekel brez počitka oziroma spanja. Takšen je bil namreč načrt, saj sem svoje sposobnosti, do 37 ur neprestanega gibanja, že preizkusil na svojih hribovskih poteh. Pot sem nadaljeval po dobri uri in pol spanja. Sicer je na takšni preizkušnji pomembno prav vse, tudi prehrana, pijača, obutev, oprema... in da ne izgubljaš preveč časa na vmesnih točkah. Skratka, da si s časom čimbolj ekonomičen in se stalno premikaš. Med tekom redno ješ in piješ, saj moraš vsaj delno nadoknaditi, kar porabiš.

Si bil sam na teku?

Ne, Boris Kuk iz Kanala mi je bil res v veliko pomoč, pomagal mi je pripraviti opremo, hrano na glavnih vmesnih točkah, poskrbel za masazo in mi bil v psihično oporo. Približno na vsakih 50 km so bile razporejene glavne vmesne točke (okrepčevalnice), kjer sva se srečala. Medtem ko sem si vzel čas za počitek, je on pripravil vse potrebno za nadaljevanje teka.

Kakšen pa je občutek, ko pretečeš 330 km?

Nič posebnega, pečejo te podplati, boljko kolena in na obeh nogah imaš po par žuljev (smeh). Vse je v glavi. Nekako sem si vbil v glavo, da če ne bo kakšnih večjih problemov s koleni ali poškodbami, bom že kako zmogel. Tekmovalnost ni bila moja prioriteta, hotel sem izkusiti nekaj novega in se bolje spoznati.

Zlatko Koren je 330 km pretekel v 123 urah

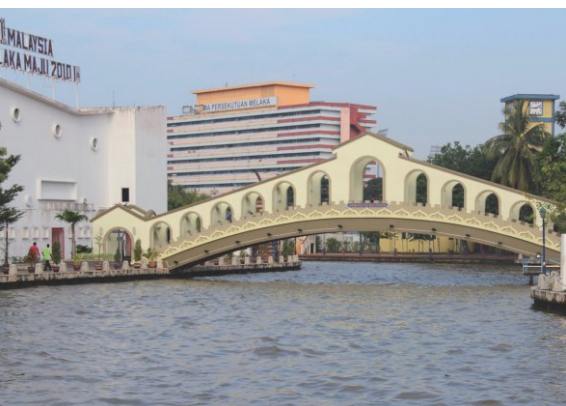
Karateisti na svetovnem prvenstvu v Maleziji

Mirko Boltar iz Deskel se je udeležil mladinskega svetovnega prvenstva v karateju v Maleziji in se prebil do četrtfinala. Prvenstvo je potekalo v mestu Melaka med 13. in 16. oktobrom.

Ljudmila Č. Boltar, foto: Zoran Kantužer

Mirko Boltar se je na SP prebil v četrtfinale
Foto: Miha Kovačič

Melaka, Benetke Daljnega Vzhoda

Prihod domov

Svetovnega prvenstva se je udeležilo 1200 tekmovalcev iz 81 držav. Slovenska reprezentanca je štela 26 tekmovalcev. Poleg Mirka so se vanjo uvrstili še štirje karateisti iz Športnega društva Nova Gorica: **Kim Marksl** iz Čezsoče, **Kati Florjančič** iz Volč, **Patrik Šumandl** in **Kevin Žuber** iz Nove Gorice. Vsi trenirajo pod vodstvom trenerja **Rajka Malinoviča**.

Priprave so se začele že marca in so trajale celo poletje. Večino treningov so opravili v matičnih klubih in se redno udeleževali reprezentančnih vikend priprav ter imeli dve daljši pripravi med počitnicami, ki jih je organizirala Karate zveza Slovenije.

Za uvrstitev v reprezentanco so odločali tudi rezultati, ki so jih tekmovalci dosegli na pomembnih mednarodnih tekmovanjih. Mirko je ves čas priprav kazal dobro formo, ki se je pred svetovnim prvenstvom še izboljšala. Dobro pripravljenost je dokazal na enem najmočnejših mednarodnih tekmovanj na stari celini - Croatia open na Reki, kjer je dosegel 3. mesto.

Že uvrstitev na svetovno prvenstvo je za vsakega športnika velik dosežek, saj se tu srečajo najboljši tekmovalci sveta. Čar daljne Azije je tekmovanju dala dežela gostiteljica, Malezija, posebno doživetje pa je bilo tudi potovanje. Reprezentanca je 10. oktobra odletela z letališča Jožeta Pučnika proti Frankfurtu in od tam v Kuala Lumpur, kamor je priptovala po skoraj 13 urah.

Tekmovanje je potekalo v zgodovinskem obmorskem mestu Melaka, ki je bila v zgodovini zelo pomembno

trgovsko pristanišče. V prostem času so si ga karateisti uspeli tudi ogledati. Skozi mesto teče reka Melaka, ki se izliva v morje. Zaradi rečne delte je mesto močno podobno Benetkam, zaradi česar ga radi poimenujejo tudi azijske Benetke.

Podnebje v Maleziji je tipično ekvatorialno. Med prvenstvom je bilo zelo vlažno, s temperaturami od 32-35 stopinj Celzija. Zato so se slovenski karateisti morali prilagoditi tudi na tamkajšnjo klimo. Ob večinoma zelo lepem vremenu pa so doživeli tudi monsunsko deževje.

Tekmovanje je trajalo 4 dni. Prvi dan so začeli mlajši člani U-21, kjer je tekmovala tudi Kim Marksl, ki je v prvem kolu morala priznati premoč Japonki.

Ostali štirje goriški reprezentanti so prišli na vrsto zadnji dan tekmovanja. Kati, Kevin in Patrik so v prvem kolu premagali svoje nasprotnike, v drugem kolu pa so bili nasprotniki močnejši. Mirku je žreb naklonil, da je bil prvo kolo prost, v drugem pa je z 2:1 premagal domačina, Malezijca. V tretjem kolu se je boril proti Poljaku. Ker je bil rezultat borbe v rednem in dodatnem času 0:0, je po sodniški odločitvi 4:1 zmagal Mirko. V četrtem kolu se je boril z Dancem, s katerim sta si bila med borbo enakovredna, a v trenutku Mirkove nepazljivosti je Danec dosegel tri točke, ki jih Mirko do konca borbe ni mogel nadoknaditi. Tako je izgubil proti Dancu s 3:0. V nadaljevanju pa je Danec izgubil proti kasnejšemu svetovnemu prvaku Egipčanu, tako da je Mirko izgubil možnost repajsaža. Uvrstil se je od 8.-10. mesta, kar je za mladega tekmovalca zelo lep dosežek. Predvsem pa spodbuda za nadaljnje treninge in še bolj zavzete priprave za uvrstitev na evropsko prvenstvo 2012.

Po zaključku prvenstva so se preselili v Kuala Lumpur in zadnja dva dneva preživeli v glavnem mestu Malezije. To čudovito azijsko mesto ima številne zelo visoke stolpnice, med njimi tudi najvišja dvojčka na svetu, Petronas Twin Towers, ki sta med seboj povezana z mostom in sta visoka 452 m. Nanju je najlepši pogled ponoči, ko sta osvetljena. Poleg stolpnic pustijo poseben vtis tudi azijska sladko pekoča hrana s posebnim okusom, drugačna kultura in prebivalci Malezije, ki so vsi zelo prijazni in ustrežljivi.

Mirko je zelo vesel doseženega rezultata. Zaveda pa se, da gredo zahvale in zasluge za dosežen rezultat najprej trenerju Malinoviču, reprezentančnim trenerjem in donatorjem, ki so mu omogočili in ga finančno podprli, da se je svetovnega prvenstva sploh udeležil. Ob tem se zahvaljujemo tudi naši občini in krajevni skupnosti Deskle, ker imata posluh za potrebe mladih športnikov, ki se resno ukvarjajo s športom in jim pomagata.

Mirko pa bo skupaj s **Teom Otrinom** in ostalimi klubskimi prijatelji še naprej zavzeto treniral in se pripravljaj na nove tekmovalne izzive. Eno pomembnejših bo že v februarja 2012, ko bo v Azerbajdžanu potekalo Evropsko prvenstvo v karateju.

Če prekineš ljubezen, razsuješ sistem

Duhovnik Silvester Čibej je letos praznoval 25 let mašniškega posvečenja. Svoje duhovniško poslanstvo je najdlje, od leta 1991 do 2005, opravljal v Kanalu in okoliških župnijah od Marijinega Celja, do Ročinja, Levpe in Avč. Na povabilo kanalskega župnika Roberta Ušaja je 16. oktobra daroval srebrno sveto mašo v kanalski cerkvi. Po bolezni, zaradi katere se je moral odpovedati velikim načrtom, je Silvester Čibej sedaj duhovni pomočnik v Tolminu, kjer smo ga tudi obiskali.

Irena Hočevvar-Križnič, foto: Jakob Merljak

Letos praznujete dva jubileja, petindvajset let duhovništva, 23. novembra pa ste praznovali tudi petdeseti rojstni dan. Kaj bi nam za začetek lahko povedali o vašem otroštvu?

Otroštvo sem preživel v Idriji, kjer sem se tudi rodil. Sem četrti od šestih otrok. Imeli smo skromno življenje. Med počitnicami sem dve leti delal pri stricu, da sem imel za hrano in si prislužil čevlje. Oče je bil šofer, mama (šivilja) pa je po mojem rojstvu ostala doma in pozneje delala kot čistilka. Hudo je bilo - če je oče naredil kot šofer prekršek, je moral ali v zapor, na kar seveda ni pristal, ali bil je bil ob četrtino plače.

Odločili ste se za duhovniški poklic. Je ta odločitev živila v vas že v otroških letih?

V času osnovne šole sem bil povezan s stricem **Francem Pivkom**, ki je tudi duhovnik. Kolebal sem, ali naj bom kuhar ali zdravnik ali duhovnik. Nesreča, v kateri sem si poškodoval nogo, mi je preprečila, da nisem mogel za kuharja. Vpisal sem se na gimnazijo in v tretjem letniku sem se vedno bolj bližal odločitvi. Dokler nisem opravil mature, nisem povedal nikomur, ker sem se zaradi sistema bal »zafkravanja«. Vpisal sem se na bogoslovje v Ljubljani, kjer sem študiral šest let.

Kje se je začelo vaše delo duhovnika?

Najprej sem bil pet let kaplan v Novi Gorici v župniji Kristusa Odrešenika. Vodil sem mladino, in to kar pet skupin.

V času vojne za Slovenijo smo ustanovili župnijsko Karitas in leta 1991 zbirali civilne obleke za vojake.

Vaše drugo delovno mesto je bila kanalska župnija. Kako se spominjate prvih let pri nas?

Ko sem prišel v Kanal, sem bil dve leti kaplan pri župniku **Srečku Šuligoju**, leta 1993 pa prevzel vodenje župnije in uvedel nekaj novosti. Otroci so bili kar »šokirani«, ko je bilo treba imeti pri nauku zvezek in knjigo. Začel sem s srečanji za starše in mladinskim »naukom«, pa oratorijem, otroškim pevskim zborom, ustanovili smo tudi Karitas. Župnišče in cerkev sta bila v zelo slabem stanju. Bili smo v dilemi, kaj naj popravimo. Pokojni **Edvard Stanič** in Župnijski pevski zbor so želeli, da najprej obnovimo župnišče, jaz pa sem hotel najprej cerkev, ki je bila tudi potrebna obnove. Ljudje so bili nezaupljivi. Začeli smo iz nič. Vsako noč me je bilo strah. Vzeli smo kredit - hipoteko na zemljišče in stavbo. Dva dneva smo čistili samo iztrebke golobov pod streho cerkve, ki jih je bilo za dva kamiona. Država je dala šest mesecev semafor, delalo pa je Primorje. Zamenjali smo celotno ostrežje, prekrili streho in naredili novo fasado. Počasi so se zbirali

V letu 2012 želim zdravje za dušo in telo

sredstva od ljudi, kasneje smo dobili tudi dotacijo občine, s katero smo takrat dobro sodelovali.

Kako ste se takoj za tem, čeprav ni bilo denarja, odločili še za prenovo župnišča?

Stanje v »farovžu« je bilo obupno. Puščala je streha, kurjave ni bilo, sanitarije so bile slabe, stavba je bila brez plošč. Hiša je bila prvotno kasarna, ki naj bi varovala kanalski most. Potrebna je bila prenova v celoti. Primorje takrat ni imelo dela. Ko so končali z obnovo cerkve, so predlagali, da bi prekrili še streho »farovža«. Imeli so že vse stroje in zato je bilo ceneje. Tudi ljudje so bili polni zagona. Tako smo prekrili še streho »farovža« in naredili gornjo betonsko ploščo. Pozneje smo z drugim izvajalcem, podjetjem Gregorc iz Ajdovščine preuredili še stanovanja, učilnici, pisarno, dvorano. Z obnovo smo zaključili leta 2000.

Leta 2005 ste dobili dekret za premestitev v Tolmin. Tudi tam ste bili zelo dejavni, a vas je, žal, ustavila bolezen. Kako človek v najbolj ustvarjalnih letih lahko sprejme tako preizkušnjo? Župnija Tolmin je bila zame naporna, saj je bilo v njej trikrat več dela, kot v Kanalu. Ko sem zbolel, sem v trenutku spoznal, da sem navaden nič. Nisem znal več niti govoriti niti pisati in brati. Hkrati sem se vsega tega zavedal. **Marko Rupnik** je ob drugi postaji svojega mozaika križevega pota na Mengore rekel, da je Kristus objel križ. Če sprejmeš križ kot breme, so to težave, če pa ga objameš, te čakata Veronika in Simon iz Cirene. Trpljenje sprejmeš kot preizkušnjo in spodbudo za nadaljnjo rast. Prečistiš svojo vizijo, svojo prihodnost. Začutil sem tudi, da so Kanalc

Kanalc, Tolminci, domačini iz Idrije molili zame. Čutil sem, da nisem sam. Zahvaljujem se vsem. Še vedno je zame pridiganje in maševanje hud napor. Lahko še somašujem, spovedujem, oskrbujem dom upokojencev v Tolminu in vodim skupino Vera in luč. Vsaka ura pa je napor. Pridigo za srebrno mašo sem pisal tri mesece, prej sem zanje potreboval uro in pol.

Pred nami so božični prazniki, kako doživljate ta čas?

Ljudje živijo brez vizije. Zdaj je advent, spremenili smo ga pa v veseli december. Advent je močan čas iskanja, iščemo Luč. Sodobnemu človeku manjka vsebina. Ne more živeti le po načelu »kruha in iger«. Ljudje še vedno živijo v blagostanju, a na koncu spoznavajo, da so prazni.

Povsod poslušamo tudi, da so sedanji časi krizni. Kaj se dogaja s sedanjo družbo?

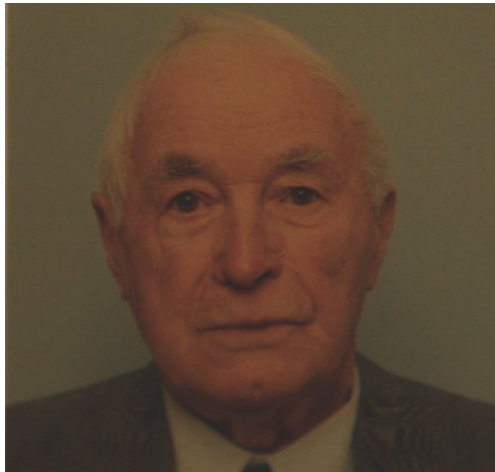
Človek nima več kompasa, ker krščanske vrednote niso sprejete. Vsak človek je strošek. Evropa nima prihodnosti, ker je za ljudi z liberalno miselnostjo človek središče. Vsi mislimo, da smo poštene. Živimo v blagostanju in jamramo. Mi jokamo, ker imamo veliko. Kje je pa solidarnost? Ker ni Boga, ni vesti. Tak odnos se kaže tudi v odnosu do okolja. Krog je samo ljubezen do Boga, bližnjega, sebe. Če prekineš ljubezen, razsuješ sistem.

Želim Vam, da bo za vas Božič kot verski praznik poln Boga v srcu in v duši. Blizu je Novorojeni, potrudimo se, da bo našel prostor pri nas. V letu 2012 pa želim zdravje za dušo in telo.

Poslovili smo se od Antona Lipičarja

Spominjali se ga bomo tudi po tem, da je bil zadnji izmed obsojencev v montiranem fašističnem procesu proti 13 krajanom Koprivišča. Kakor je dejal ob odkritju spomenika žrtvam procesa, leta 1999, bi morala slovenska oblast in stroka bolje poskrbeti, da bi za resnico o tem dogodku izvedela najširša javnost.

Darja Rijavec, foto: Osebni arhiv

Anton Lipičar

„Ostal je zvest svojim prepričanjem in načelom ter sprejemal in spoštoval tudi drugače misleče. Verjel je v lepši jutri ter ohranjal upanje, ljubezen in domoljubje.“

Rodil se je leta 1913 kot deveti, najmlajši v kmečki družini pri Kuščerjevih v Bregu. Komaj dvoletni fantič je iz maminega naročja opazoval kolono obupanih ljudi, ko so odhajali v begunstvo v Cerkno, na Kladje. Po končani prvi svetovni vojni so se vrnil domov, kjer ni bilo ne zaslužka ne kruha – „črna mizerija“ se je spominjal. Veselil se je mladosti, ki pa se je za sedemnajstletnika 30.11.1930 grobo končala.

Na to povsem običajno nedeljo so se nad Koprivišče zgrnili temni oblaki usode nekega dogodka. Ubit je bil italijanski finančni stražnik. V preiskovalnih zaporih se je čez noč znašlo okrog 80 domačinov. Po zaslišanju so večino izpustili, trinajst obdolžencev, med njimi dva Kuščerjeva fanta, Toneta in Poldeta, pa nadalje zasliševali. Uporabljali so vsa sredstva ter po grozovitih mučenjih iz večine izsilili priznanje. Leta 1931 so bili pripeljeni v Rim, v zloglasne zapore Regina Coeli, kjer so bili leta 1932 pred posebnim sodiščem za zaščito države obsojeni nekateri na

20, drugi na 30 let zapore. Čeprav je pravi krivec po dveh letih, preden je pod težo krivde naredil samomor, zločin priznal, so po krivem obsojeni v zaporih presedeli tretjino kazni. Tone, ki se je po osmih letih vrnil domov, ni rad obujal spominov na zaporniška leta. „Iz trpljenja in žrtev rasteta ponos in zvestoba“ je zapisano na spomeniku v Koprivišču. Leta 1999 ga je v spomin in opomin, da bo mladi rod vedel za krivico, postavilo Društvo goriških rodoljubov. Tone je poudaril: „čeprav sem v italijanskih zaporih in vojski ter kot borec prekomorske brigade zapravljal celih 15 let dragocenega življenja, bi brez tega obeležja ostal kot drevo brez korenin.“

Leta 1938 je bil vpoklican v italijansko vojsko, na Sardinijo, od tu se je leta 1944 ilegalno priključil prvi dalmatinski brigadi. Po koncu druge svetovne vojne pa se je optimistično vključil v obnovo domovine in ostal aktiven član skupnosti ter zadnja leta prispeval svoj delež k ohranjanju kulturne dediščine našega kraja.

Čeprav je bil drugačen, bil je naš

Konec oktobra smo se poslovili od našega Marja. Mnogo ljudi je poznal. Še več pa jih je poznalo njega. Po vsej dolini so vedeli, kdaj in kod se vozi Marjo iz Avč.

Cvetka Mrak, Marjova sestra, foto: Osebni arhiv

„Kljub svojim posebnim potrebam je Marjo dovolj srečno živel.“

je v Kanalu učil za čevljarja. Doma so mu ga obljubili, ko opravi izpit. On je to razumel po svoje. Poklicnega izpita za čevljarja ni opravil, pač pa šoferskega in terjal obljubljeni moped. Dobil ga je, z njim pa tudi potrebno orodje, da bi lahko doma delal kot nepoklicni oziroma priučeni vaški čevljar. A to mu ni dišalo, silil je le v Kanal, zlasti tedaj, ko je imel moped in kasneje motor. Otroštvo je preživel v veliki družini z osmimi otroki (štirje fantje, štiri dekleta). Po očetovi smrti je Marjo kmalu ostal sam z mamo, ki je vedno slabše videla in naposled oslepela. Vedno bolj jo je skrbelo, kaj bo z Marijem, ko nje ne bo več. Potolazili smo jo, da ima vendar sedem bratov in sester, ki bodo prav gotovo poskrbeli zanj. In tudi smo! Vsak po svoje, da se nikdar ni čutil osamljenega ali prikrajšanega za nekaj, kar je bilo možno doseči.

S pomočjo socialne službe smo uredili, da je hodil delat v Varstveno delovni center (VDC) v Solkanu, nato pa so ga sprejeli v Dom upokojencev v Novi Gorici, s čimer se je tudi sam

strinjal. Desetletje, ko je delal v VDC, je verjetno najsrečnejše obdobje v njegovem življenju. Bil je v družbi ljudi s podobnimi težavami, med katerimi se je včasih počutil celo najbolj sposobnega. V okviru društva „Sožitje“ je bil športno aktiven, tekmoval je v balinanju in dobil kar nekaj medalj in odličij. Med njimi tudi zlato medaljo na paraolimpijskih igrah na Dunaju.

Navkljub posebnim potrebam je Marjo srečno živel. Imel je „avto“, ki ni bil pravi avto. Imel je „delo“, ki ni bilo pravo delo. Imel je tudi svojo „ljubezen“, ki je bila le platonična. In končno je imel „dom“, ki je bil le Dom upokojencev. Po mami smrti smo se sestre in bratje ter svojci z družinami vsaj enkrat na leto srečali v Avčah. Zadnjič smo se zbrali letos jeseni v Braniku, ko sta Marjo in njegov dvojček Emil praznovala 70 let. Marjo je bil nekakšen vaški posebnec. Sama sem ga včasih primerjala s Kosmačevim Tantantrajem, vendar ugotavljam, da ta primerjava ne zdrži. Tantantraj je hotel umreti, Marjo pa živeti.

Najprej se je vozil z mopedom, nato z motorjem in zadnjih petnajst let z „avtom“ - malim štirikolesnikom. Srčno željo po mopedu je gojil že v mladosti, ko se

PRI NAS DOMA LOČUJEMO! ODNESEMO NA EKOLOŠKI OTOK!

LOČUJMO | VARUJMO

PAPIR IN KARTON

STEKLO

EMBALAŽA

BIO RAZGRADLJIVI KUHINJSKI ODPADKI

ZELENI VRTNI ODPADKI

da časopisi, revije, knjige, zvezki, letaki, karton

ne zamaščen ali plastificiran papir, tetrapak embalaža, uporabljeni papirnati prtički in brisače

da steklenice, kozarci, steklene posode in vaze, razna druga steklena embalaža

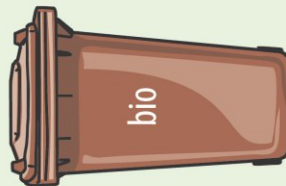
ne porcelan, kristal, žarnice, ogledala, neonske luči, keramični izdelki, ravno steklo

da plastična embalaža čistil, pijač in šamponov, plastični kozarci, vrečke in folije iz polietilena, tetrapak embalaža, pločevinke živil in pijač

ne plastična embalaža nevarnih snovi in njihovih ostankov (motorja in druge vrste mineralnih olj, pesticidi, barve, laki...), kosovni plastični predmeti (otroške igrače, polomljeni plastični stoli...)

Embalažo stisnite.

da kuhinjski odpadki (odpadki vseh vrst zelenjave in sadja, kavna usedlina, kavni filtri, čajne vrečke, netekoči ostanki hrane, jajčne lupine, pokvarjeni prehrabeni izdelki)

ne maščobe, cigaretni ogorki

Odpadke odložite brez embalaže.

da lesena embalaža (palete, galjice, zaboji), pohišten les (omare, pohištvo, stoli), zeleni odrez (veje, živa meja, listje ...)

ne mešani komunalni odpadki

Odpadke odložite brez embalaže.

PRI NAS DOMA LOČUJEMO! ODNESEMO NA ZBIRNI CENTER!

KOMUNALA
Komunala Nova Gorica d.d.
www.komunala-ng.si

LOČUJMO | VARUJMO

LES IN ZELENI ODREZ

da lesena embalaža (palete, gablice, zaboji), pohišteni les (omare, pohištvo, stoli), zeleni odrez (veje, živa meja, listje ...)

OBLAČILA

da oblačila, perilo, posteljnina, torbice, obuvla v dobrem stanju
Izdelki v primernem stanju so ponovno uporabljeni v dobrodelne namene. Oddane stvari je potrebno zaščititi z ovogem ali vrečko.

TEKSTIL

da ves odpadni tekstil (preproge, cunje, razni kosi blaga)

DETERGENTI

da detergenti brez nevarnih snovi (samo odpadki iz gospodinjstev)

GUME

da gume osebnih vozil do 50 kg
ne traktorske in kamionske gume

JEDILNA OLJA IN MAŠČOBE

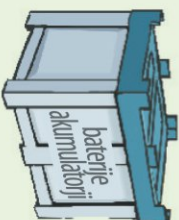
da odpadna jedilna olja po uporabi, po cvrtju, olje iz konzerv

ELEKTRIČNA IN ELEKTRONSKA OPREMA

da velike gospodinske naprave (hladilniki, zamrzovalniki, pralni in sušilni stroji), male gospodinske naprave (sesalniki, šivalni stroji), televizijski in računalniški ekрани, računalniki, faksji, telefoni, videorekorderji, kamere, električna in elektronska otroga, oprema za razsvetljavo

BATERIJE IN AKUMULATORJI

da odpadki kot so baterije, akumulatorji

BARVE

da barve, črnila, lepila in smole, ki ne vsebujejo nevarnih snovi

ZDRAVILA

KOSOVNI ODPADKI

da kopalniška oprema, pohištvo, preproge, oblažnjeno pohištvo, vzmetnice, svetila in senčila, plastični stoli

ne gospodinski odpadki, zemlja, listje, veje, nevarni odpadki, avtomobilske gume, grajeni odpadki - *pripeljati na Center za ravnanje z odpadki v Stan Gori*

KOVINE

da masivno železo (radiatorji, jekleni profili, masivni kosi in litine), kovinska embalaža (sodi, kantice, konzerve), kovinska posoda iz gospodinjstev (kozice, ponve)

Moja nona in nono

Moja nona se okrog štedilnika vrti,
da se kosilo ne prismoči.

Nono je zidar
in dela za denar.
Da napolnil bi mošnjiček,
gre delat tudi v gozdček.
V gozdičku je sam,
ker nobenega ni tam.

Kristina Felc, Janja Bizjak 5.a OŠ Kanal

PRVOŠOLCI DEVETOŠOLCEM

Želimo veliko ljubezni, zdravja in sreče,
da polne veselja bodo vaše torbe in vreče.

Želimo si, da bi se z nami igrali,
nas kdaj obiskali in imeli nas radi.

Da bi ubogali starše in poslušali v šoli,
da dobre ocene bi nabirali sproti.

Mi smo še majhni, a dobro že vemo,
da v šoli neumnosti početi ne smemo.

Bi nas vi naučili, kako tej stvari se streže?

Torej vas z veseljem povabimo medse!

Prvošolci OŠ Deskle z učiteljicami

Lepo je imeti stare starše

Dobro je, da stare starše imaš,
veliko ti povejo in potem več znaš.

Ko prideš iz šole, te kosilo pričaka,
naša pridna nona že obleke v vodo maka.

Postreže nas z makaroni,
za posladek so bomboni.

Po kosilu vse pospravi,
na učenje z nami se pripravi.

Naloga je že nared
in dobimo sladoled.

Dedek v kleti kuha marmelado

in masti se s čokolado.

Ko pa v hiši vlada mir,
in je že večer,

nam stari starši zgodbe pripovedujejo
da vsi obmirujemo.

Neža Jeklin, Eva Trampuš, 5.a OŠ Kanal

ZGODBE IZ NAŠIH KRAJEV

Kontrabantske zgodbe

Med rekama Sočo in Idrijo se dviga Kanalski Kolovrat. Na obeh pobočjih pogorja so posejane kot topla gnezdeca vasi, zaselki in posamezne domačije. Idrija je mejna reka, vendar se je meja skozi zgodovino spreminjala. Kako in kdaj, o tem kdaj drugič.

Helena Vuk, foto: Osebni arhiv

Želim pisati o življenju ob meji, ki ni lahko in daje ljudem in prostoru svoj pečat. Vedno znova se je bilo treba prilagajati vsakokratni oblasti in jeziku, kar je vplivalo na značaj prebivalstva. Iz izkušenj so se ljudje naučili, da je potrebna previdnost. Postali so nezaupljivi, hkrati pa tudi iznajdljivi. Tako kot povsod ob meji, je bilo tihotapstvo prisotno tudi v naših krajih. Ker je tovrstno opravilo zahtevalo precej poguma in bistrosti, so se ga lotevali predvsem mlajši iznajdljivi ljudje. Pod Avstrijo je financ moral zasačiti tihotapca z blagom. Ni bilo dovolj, če ga je samo videl. Če ga je zasačil, je sledila tožba in včasih tudi zaseg premoženja. Zato so se ukvarjali s tem običajno ljudje brez premoženja. V ljudskih pripovedih so bile prevare kontrabantarjev vir posmeha vsakokratni oblasti in še danes se pripovedujejo zgodbe o njihovih podvigih.

Ko je v naši vasi nanesel pogovor o kontrabantu, so vedno prišle na vrsto prigode kontrabantarja Miha. Ta je poleg vreče s kontrabantom nosil še polno vrečo domisljic in humorja. Na manjši kmetiji, ki ni zadostovala za preživetje, je bilo potrebno početi še kaj drugega, da družina ni bila lačna. To so bile dejavnosti, kot so: krošnjarjenje, kontrabant ali pomoč sosedom in vaščanom pri sezonskih delih. To slednje je bilo najpogostejše in je vključevalo tudi druge družinske

člane. Kontrabant je bil prepovedan. Zahteval je pogum in iznajdljivost – prinašal pa večji dohodek. Marsikdo je s tihotapstvom reševal revščino. Ob Idriji je bilo kar nekaj trgovinic (opalte), ki so služile na račun tihotapstva. Miha se je odločil za kontrabant. Premoženje je prepisal na ženo, sam pa je veselo tihotapil. Nekoč je italijanski financ opazil, kako po beneškem hribu pred njim hiti Miha, otovorjen s tihotapskim blagom. Menil je, da ga bo zlahka ujel. Toda tudi Miha ga je opazil in pospešil korak. Financ je ugotovil, da ga ne bo dohitel. Ves zasopel se je usedel na kamen in počival. Tudi Miha se je usedel in počival. Financ je jezen vstal in spet zasledoval. Tudi Miha je vstal in pospešil korak. Pa je financ spet počival in si brisal potno čelo. Tudi Miha je počival. Financ ves besen vstane in hiti za Mihom. Miha tudi vstane in hiti. Ko je naslednjič financ spet počival, se je Miha odločil, da prekine z igro in odšel je dalje svojo pot. Nekoč je Miha iz Kanala nesel poln žakelj tihotapskega blaga. Nekje sredi hriba se nenadoma pred njim pojavi financ. Miha jezen vrže žakelj na tla, si obriše pot s čela in pravi: „Tle mejte in nesite sami naprej. Za ta d'nar ne bom več nosil naprej. Pol krone mi je dal stražmojster, da nesem tole čez hrib v Zapotok. Kar sami nosite naprej!“ „No, no, Miha, pol krone res ni dosti, dam vam še pol

Vas Markiči, kjer je živel Miha.

krone in nesite naprej. Zapotokom naj vam v kuhinji dajo še kaj za pod zob. Povejte, da sem jaz tako naročil.“ Financ seže v žep in da Mihi še pol krone. „Če je tako, pa naj bo,“ pravi Miha, vzame pol krone, naloži žakelj in odhiti dalje. V Zapotoku ga seveda niso videli. V Kanalu pa financ izve, da ga je Miha potegnil. „Zadost bo za dan's, pa še drugič malo,“ tako je dejal Mohore, ko se je naveličal igrati na harmoniko.

Želim, da me ljudje sprejmejo takšno, kot sem

V Plavah živita brat in sestra, Darjo in Karmen Vogrič, ki sta že v mladih letih začela počasi izgubljati vid, a sta to sprejela in se naučila živeti z boleznijo. Ko sem ju obiskala na njunem lepo urejenem domu v Plavah, nisem slišala »jamranja« in obsojanja. Kljub bolezni kažeta veliko voljo do življenja. Takoj sta bila pripravljena na pogovor.

Irena Hočevvar-Križnič, foto: Ivan Križnič

Karmen in Darjo Vogrič, brat in sestra iz Plav.

Delaj, kar te veseli. Važna je volja do življenja.

Kako sta opazila, da se vama vid slabša?

"Da je nekaj narobe, sem opazil že v osnovni šoli. Okrog učiteljice, ki je bila pred tablo, sem videl nekakšno meglico. To se je izgubljalo in spet ponavljalo. Bil sem pri različnih zdravnikih - v Šempetru, Rimu, Ljubljani... Postavili so diagnozo retinopatija pigmentosa. Opravi sem sicer še vozniški izpit, a stanje se je vedno bolj slabšalo," pripoveduje Darjo.

"Darjo je izgubil vid hitreje kot jaz, imava pa isto bolezen. Jaz šele po petintridesetem letu potrebujem

spremljevalca. Počasi so mi pred očmi začeli izginjati predmeti in ljudje. Počasi pa sem se na to tudi prilagodila," pojasni svojo bolezen njegova sestra Karmen.

Kako pa opravljata vsakdanja opravila? Ali potrebujeta veliko pomoči?

"Opravljam vsa gospodinjstva dela. Obdelujem zelenjavni vrt in sama skrbim za rože. Ne vidim jih, a si jih predstavljam. S prsti »vidim«, če so zdrave. Tudi plevel prepoznam z občutkom. Pomoč seveda potrebujem za branje, na srečo pa je vedno več zapisanega v brailovi pisavi, tudi navodila za uporabo zdravil," nam pove Karmen. Darjo pa doda: "Živiva povsem samostojno. Doma lahko vse delava sama. Poznam stanovanje in okolico. Sam grem v trgovino, v pomoč mi je palica. Pred sabo imam sliko od prej, orientiram pa se tudi po zvoku. Marsikdo misli, da čakam doma na pomoč, pa ni res."

Zdaj sta oba upokojena. Kaj še počneta, poleg skrbi za dom?

Karmen: "Sva aktivna člana goriškega Medobčinskega društva slepih in slabovidnih, ki je zelo aktivno in je bilo že dvakrat izbrano za naj nevladno organizacijo. Vključena sva v vrtno in stezno kegljanje, pomembno pa je tudi, da se člani društva srečujemo. Lahko se pohvalim, da sem bila kar trikrat državna prvakinja v vrtnem in zadnji dve leti še v steznem kegljanju. Darjo pa je trener." Darjo: "Ja, ukvarjam se z veliko stvarmi. Kegljam, obiskujem tečaj italijanščine, plešem v plesni šoli Miro. Nastopam tudi v Gledališču slepih in slabovidnih. Trenutno igramo predstavo Slepici. Igralci smo iz cele Slovenije. Gostovali smo v Zagrebu, na Jesenicah, v Celju... Igrali smo tudi v SNG Nova

Gorica. Na vaje, ki so na Okroglem, se vozim kar sam z avtobusom. Lani sem igral tudi v zelo dobri predstavi z naslovom Čakalnica, a žal je zmanjkalo denarja in smo igrali samo premiero.

Vama dohodki - pokojnina dopuščajo dostojno življenje?

Karmen: "Živiva od 'penzije'. Prejemava tudi 50 evrov varstvenega dodatka. Zaenkrat shajava. Verjetno pa se bova zaradi nove zakonodaje odpovedala varstvenemu dodatku, ker sva solastnika hiše na Predmeji. S samo 'penzijo' se bo težko prebiti. Dragi so pripomočki za slepe, ki pa so nama v veliko pomoč. To so naprimer govoreči telefon, govoreča ura, govoreča tehtnica, aparat, ki pove barve..." Darjo: "Problem je, ker nimava možnosti dodatnega zaslužka, kot je na primer pobiranje grozdja."

Kaj pa pogrešata v svojem ožjem okolju?

"Avtobusna postaja v Plavah je slabo in nevarno postavljena. Večkrat sva posredovala, a se ni dalo ničesar rešiti. Mislim, da bi se nekaj moralo urediti, da bi bilo čakanje na avtobus bolj varno. V Desklah je 'super'," nam pove Darjo. Karmen nadaljuje: "Ko srečam ljudi, je prav, da mi povejo svoje ime, ker sicer ugibam, s kom se pogovarjam. Lahko bi jih sicer sama vprašala, pa jih velikokrat ne. Sicer pa ne maram nobenega pomilovanja. Želim, da me ljudje sprejmejo tako, kot sem."

In za konec še vajin nasvet za naše bralce.

Darjo: "Važna je samo volja do življenja. Živeti je treba čim bolj enostavno in čim manj stresno. Delaj, kar te veseli. Televizor pa zapri."

Karmen: "Čim več v naravo. Jejite čim bolj zdravo in kar vsak pridelal sam, ne pa 'fast food'."

Šurjak na obisku pri Šurjaku

Miran Ipavec, foto: Patrik Malinovič

Praznovanje Abrahama je poseben trenutek v človekovem življenju, še posebej, če se na njem zgodi kako lepo presenečenje. **Edi Markič** iz Liga, ki ga že od leta 1974 vsi poznajo pod imenom Šurjak, saj je bil to njegov nogometni vzornik, je bil 2. decembra prijetno presenečen, saj so ga sodelavci iz Eurokable presenetili prav z njegovim idolom - nogometašem **Ivico Šurjakom**. Bivši igralec Hajduka, Udineseja, Pariza SG in Zaragoze ter kapetan jugoslovanske reprezentance v 80. letih se je pokazal kot skromen in nesebičen gost. Dan po praznovanju se je srečal tudi s kanalskimi odbojkarji, nogometaši Gorice, z goriškim županom, velemojstrico **Jano Krivec** in tudi z nekaterimi svojimi navijači iz Kanala in Morskega.

Zlatoporočenca z Vrhavča

Tekst in foto: Darja Rijavec

V Kalu nad Kanalom, na Vrhavču, sta **Cvetka in Branko Lazar** 25. novembra v družinskem krogu praznovala zlato poroko. V zakonu sta z ljubeznijo dala življenje hčerki Darji in sinu Srečku in družino sprejemala kot nekaj svetega. Vse življenje sta delala, živela, skrbela sta za otroke, vnukinje, svoje starše in sorodnike, tako da za njune, čeprav skromne želje, skorajda nikoli ni bilo časa.

Vsi, ki ju imamo radi, jima želimo, da bi si sedaj vzela čas tudi zase in naj jima bo pot skozi jesen življenja obsijana s soncem.

**Zlatoporočenca
Cvetka in Branko Lazar.**

Premaknite se, sicer vas bodo premikali drugi

Od novembra imamo tudi v naši občini društvo, ki se bo ukvarjalo z okoljskimi vprašanji. Društvo O.Z.O.N se je javnosti prvič predstavilo 29. novembra s predavanjem okoljevarstvenika Antona Komata o tveganjih, povezanih s sežiganjem odpadkov, pri katerem nastajajo dioksini, ki sodijo med najnevarnejše strupe.

Tekst in foto: Lea Širok

Da so okoljska vprašanja v naši občini zelo aktualna, so s svojo prisotnostjo na prvem večeru O.Z.O.N-a dokazali številni prisotni, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano v Gostišču Križnič. Tveganja, povezana s sežiganjem odpadkov, je okoljevarstvenik in aktivist **Anton Komat** prikazal skozi zgodbo o dioksinih: „Ljudem sem hotel predstaviti, kakšna je njihova toksikologija, kako se gibljejo skozi prostor in čas in po katerih poteh prihajajo v organizem.“

Strup dioksin nastaja pri sežigu plastike, odpadnih olj in drugih snovi, ki temeljijo na ogljikovodikih, med katerimi sta tudi benzen in parafinski vosek. Dioksini imajo tri lastnosti: biomagnifikacija, bioakumulacija in biokoncentracija. Biomagnifikacija pomeni, da vsak člen v ekološki verigi desetkratno poveča koncentracijo strupa, bioakumulacija, da se strupi nalagajo predvsem v maščobnem tkivu, biokoncentracija pa, da v žive organizme pronica skozi kožo in škrge. Koncentracije strupov vplivajo na razna obolenja, od neplodnosti do različnih rakavih obolenj. Komat dodaja: „Predstavil sem abecedo toksikologije in poskušal povedati, kako je potrebno živeti, da bomo čim bolj preprečili vstop teh strupov v naša telesa. Obenem sem predstavil tudi osnove monitoringa in kako lahko v prostoru, kjer živimo, dokažemo, da so toksini prisotni in iz katerega vira prihajajo.“

Kakšne so koncentracije dioksinov ali drugih onesnaževalcev v nekem okolju, je najlažje ugotoviti z biomonitoringom, pri katerem, denimo skupini prostovoljcev, izmerijo vrednosti strupa v maščobnem tkivu in lasih. "V primeru, da dobimo takšne materialne dokaze, in do teh se lahko dokopljemo organizirana civilna družba, je potem potrebno preprečiti, da te stvari še prihajajo v ta prostor," pojasnjuje Komat. Pri prizadevanjih za čistejšo okolje je nujna organiziranost ljudi na ravni lokalne skupnosti. Globalne

okoljske probleme je namreč potrebno reševati lokalno. Znanje o okoljskih težavah pa je edina pot, da se skupnost lahko zaščiti, poudarja Komat. „Gre za recept, ki je znan iz drugih delov sveta. Kjerkoli so se ljudje povezali, samoorganizirali, so bili tudi uspešni. Pri tem je pomembno, da začnemo delovati takoj, ne pa šele, ko začne prihajati do obolenj in okoljskih nesreč. Nevarnost je potrebno prepoznati dovolj zgodaj, se organizirati in delovanje onesnaževalca ustaviti.“

Prisotni so imeli veliko vprašanj, saj so se s Komatom pogovarjali še več kot dve uri po uvodni predstavitvi. Največ so jih namenili okoljskim vidikom sežiganja gum in drugih odpadkov v Salonitu Anhovo. Komat je poudaril, da je potrebno najprej opraviti meritve, na osnovi katerih bo mogoče ugotoviti stanje in nato ustrezno ukrepati: „Tukaj ne vidim nobenega gospodarskega subjekta ali dejavnosti kot sovražne. Pomembno je, da na dolgi rok sodelujemo in zmanjšamo tveganja na minimum, kajti celoten razvoj doline je odvisen od tega, kako in v kolikšni meri sodelujemo med seboj, ne pa, da smo si nasprotniki.“

Enakega mnenja je predsednik Društva O.Z.O.N. **Ivan Križnič**: „Občina Kanal potrebuje takšno društvo, saj se v naši dolini soočamo z okoljskimi problemi. Vendar pa jih je potrebno reševati z dialogom, tako da ostajajo delovna mesta in da ostaja tovarna. Obenem moramo zagotoviti čisto, zdravo okolje, da se bodo ljudje počutili varne in da bodo imeli okolje, ki jim bo omogočalo človeku spodobno življenje.“

Bistveno je, da skupaj ustvarjamo pogoje za večjo kakovost življenja, je še pojasnil Komat. Po obdobju grabežljivosti in usmerjenosti h kvantiteti, je prišel čas, ko morata biti na prvem mestu kakovost življenja in medsebojni odnosov ter večja stopnja zdravja. Skrb in prizadevanja za čisto in zdravo okolje je Komat strnil z motom: „Premaknite se, sicer vas bodo premikali drugi.“

Na vprašanja, kako nevarno je sežiganje odpadkov v Salonitu Anhovo, je Komat odgovoril, da je prisotnost dioksinov potrebno najprej dokazati z meritvami in na njihovi podlagi, v sodelovanju z vsemi udeleženci ukrepati.

UREDNIŠKI ODBOR IN POŠILJANJE PRISPEVKOV

NAVODILA ZA POŠILJANJE PRISPEVKOV:

Članke za Most pošljite na e-naslova: lea.sirok@gmail.com

in most@tic-kanal.si

ali po pošti na naslov:

TIC Kanal, Pionirska 2, 5213 Kanal, s pripisom: **ZA MOST**.

- Teksti in fotografije morajo biti opremljeni z imenom avtorja.
- **Tekst** je lahko v formatu Microsoft Office s končnico **.doc** ali Open Office s končnico **.odt**.
- **Fotografije** naj bodo v formatu **.JPG** in naj bodo primerno velike resolucije (vsaj 1 MB).
- Če jih pošiljate v digitalni obliki je najbolje, da tekst in fotografije pošljete kot ločeni priponki.
- Prispevke lahko pošiljate tudi preko spletne strani, kjer se morate predhodno registrirati na <http://www.mojabcina.si/kanal-ob-soci/>.

Srečno

solidarno
in strpno

2012

Ekipa Mosta

Ivan Skubin,
razstava Kluba
keramikov Kanal 2010
Foto: Toni Dugorepec

Prve predčasne parlamentarne volitve – 4. december 2011

Volilna udeležba: 64,98%
Število oddanih glasovnic: 1.110.796
Število veljavnih glasovnic: 1.091.662
Število neveljavnih glasovnic: 19.134

Izidi glasovanja:

	SLO/štev. posl.	Volilna enota 2 Postojna	Volilni okraj Nova Gorica I.
LZJ - PS	28 (28,55%)	4 (27,08%)	19,97%
SDS	26 (26,22%)	3 (22,87%)	26,16%
SD	10 (10,51%)	2 (17,72%)	22,00%
LGV	8 (8,41%)	1 (8,46%)	8,44%
DeSUS	6 (6,98%)	1 (7,28%)	5,97%
SLS	6 (6,88%)	(3,84%)	3,87%
Nsi	4 (4,81%)	(4,77%)	6,56%
Narodni skupnosti	2		

Primorsko bo v DZ zastopalo 12 poslancev političnih strank in poslanec italijanske skupnosti:

Gašpar Mišič, Tina Komel, Lejla Hercegovac, Jerko Čehovin (LZJ - PS, Lista Zorana Jankoviča);
Eva Irgl, Zvonko Črnač, Danijel Krivec (SDS – Slovenska demokratska stranka);
Borut Pahor, Mirko Brulc, Samo Bevk (SD – Socialni demokrati);
Kristina Valenčič (LGV - Državljska lista Gregorja Viranta);
Ivan Simčič (DeSUS – Demokratična stranka upokojujencev Slovenije);
Roberto Battelli (poslanec italijanske narodne skupnosti).

Foto: Toni Dugorepec

Dan samostojnosti in enotnosti, 26. december, ko smo leta 1990 razglasili rezultate plebiscita za samostojno državo, obeležimo tudi z izobešanjem zastav. Če je zastava izobešena na drogu, morajo biti barve zastave razporejene od zgoraj navzdol po vrstnem redu: bela, modra, rdeča. Grb mora biti, gledano od spredaj, na levi strani zastave v levem zgornjem delu. Zastave izobešamo za naslednje praznike: 8. februar, slovenski kulturni praznik; 27. april, dan upora proti okupatorju; 1. in 2. maj, praznik dela; 25. junij, dan državnosti in 26. december, dan samostojnosti.

+ Plus

Prva novoletna tržnica v Kanalu "Zame šara, zate darilo"

V osnovni šoli in vrtcu Kanal so si obdarovanje zamislili drugače. Učence in krajane so pozvali, naj „drobnarije“ ki jih ne potrebujejo več, podarijo. Odziv je bil izjemen. Na prvi novoletni tržnici v Kanalu so obiskovalci predmete, spremenjene v darila, lahko izbrali v zameno za prispevek, namenjen šolskemu skladu.

Foto: OŠ Kanal

- Minus

Razbitine avtobusnih postajališč že dolgo 'krasijo' vstop v Kanal

Pred leti je naša občina ustregla željam domačinov in uredila kar nekaj avtobusnih postajališč. Žal, pa se vandali pogosto znašajo nad steklenimi deli, tako da od njih ostane le še ogrodje. Na postajališčih v Morskem je že dolgo na eni strani ceste le še streha, na drugi pa razbita stekla, ki nam ne morejo biti v ponos.

Foto: Irena Hočevnar Križnič